

DENGÊ

KOMKAR

Sal : 7
Wext : 28.2.1985
Hejmar : 73
Biha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

VA YE NEWROZA ME BI XÊR TÊ

Wê çiqas başba,
Eger me kaniba
Çiya û baniyên xwe
Gund û bajarên xwe
Bî agirên Newrozê
Bî govendên rengin
Bî keskesoran bixemilandana...

Wê çiqas başba,
Eger gelê me kaniba
Cejna xwe ya netewî
Bî azadî
Bî serbestî
Pirozbıkıra...

Wê çiqas başba,
Eger gelê me
Xudanê cejna xwe ba
Xudanê navê xwe ba
Xudanê Kurdistanê xwe ba...

Bo yekîtiya me
Bo serketîna me
Bo azadiya me
Pirozbe Newroz!
Pirozbe Newroz!

GUNDÎ

NEWROZ 1985

KURDISCHES NEUJAHRSFEST

*kultur,
solidarität
und
widerstand*

KOMKAR

EDITIONEN DER ARBEITERSCHAFT IN DER BRD
VERLAGSSTELLE: KURDISTANER ARBEITERSCHAFTSVERBAND
VERGLEICHEN SIE DIE VERGLEICHEN SIE DIE VERGLEICHEN SIE

VERLAGSSTELLE

Faşizme karşı mücadelede eksik ama olumlu bir adım:

STOCKHOLM KONFERANSI

"Türkiye'de insan hak ve özgürlükleri" konulu "Uluslararası Stockholm Konferansı" 16-17 Şubat tarihlerinde İsveç Parlamentosu binasında yapıldı. Toplantı "Türkiye'de Demokrasi ve İnsan Hakları İçin İsveç Komitesi"nce düzenlenmişti. İsveç Parlamentosu'nda grubu bulunan beş siyasi partinin desteklediği ve milletvekilleriyle de bizzat katıldığı konferansa çeşitli ülkelerden çok sayıda bilim adamı, gazeteci, yazar, hukukçu ve örgüt temsilcileri katıldı.

Değişik politik görüşlere sahip delegeler, iki gün süreyle yaptıkları konuşmalarda faşist cuntanın 12 Eylül'den sonra insan haklarını, temel hak ve özgürlükleri ne şekilde ortadan kaldırdıklarını dile getirdiler, işkence, katliam vb. üzerinde durdular. 6 Kasım seçimleriyle başlayan dönemin "demokrasiye geçiş süreci" olduğu yolundaki propagandanın gerçekleri yansıtmadığı, Türkiye'de baskı ve terörün olanca hızıyla devam ettiği vurgulandı. Cunta anayasası ve çıkarılan diğer yasaların niteliği gözler önüne serildi.

Toplantı, bu yönüyle Türkiye'de işbaşında bulunan faşist cuntaya karşı sürdürülen mücadeleye önemli derecede katkı sağlamakla birlikte, ciddi bir eksikliği de içinde taşıyordu. Türk ve İsveç'li demokratların oluşturdukları düzenleyici komite, Türkiye Kürdistanı'nda yaşayan 12 milyonluk Kürt halkını görmemezlikten gelmiş, programda Kürt sorununa yer vermemeye özen göstermişti.

Toplantıya çağırılı olarak katılan DİSK ve TÖB-DER avukatı Yücel Yeşilgöz, yaptığı konuşmada toplantının önemi üzerinde durdu ve bunu gerçekleştirenleri kutladı. Yeşilgöz, daha sonra Kürt sorununa konferansın gündeminde yer verilmemesinin eksiklik olduğunu ve bunun kınanacak bir tavır olduğunu dile getirerek Türk hükümetlerinin Kürdistan'da sürdürdükleri insanlık dışı baskılara değindi, buna ilişkin somut bilgiler, örnekler verdi ve:

"Türk aydınları nasıl ki Batılı demokratik çevrelere sesleniyor ve demokrat olmanın bir gereği olarak Türkiye'deki faşizme karşı verilen mücadelede desteklenmelerini istiyorlarsa, biz Kürt aydınları da aynı çağrıyı onlara yapıyoruz ve gene demokratiğin bir gereği olarak Kürt halkının karşı karşıya bulunduğu baskılara karşı tavır takınmalarını bekliyoruz" dedi.

Bu konuşmanın ardından kürsüye gelen Sol Komünist Partisi milletvekili Oswald Söderquist kısa bir konuşma yaptı, Kürt halkının ağır baskılarla yüz yüze bulunduğunu belirtti ve Yücel Yeşilgöz'ün görüşlerini desteklediğini söyledi. Konferansın ondan sonraki

bölmelerinde söz alan pek çok konuşmacı Kürt halkının durumu üzerinde durdu, uygulanan baskıları, zulmü dile getirdi.

Konferansın düzenleyicisi komitenin hazırladığı sonuç bildirgesinde de Kürt halkının sorunlarına hiç yer verilmemiş, Kürt ve Kürdistan kelimelerine Ecevitvari bir mantıkla ambargo konmuştu. Sanki Türkiye'de Kürt halkı baskı altında değildi, sanki burada ulusal sorun yoktu ve sanki Kürt halkına yönelik baskılara karşı çıkmak demokratik mücadeleyi ilgilendirmiyordu.

Konferansın bitiş bölümünde tekrar söz isteyen Avukat Yücel Yeşilgöz Kürt halkının durumuyla ilgili yeni bilgiler sundu ve sonuç bildirgesinin eksikliğine değinerek şunların eklenmesini önerdi:

"Konferansımız Türk cuntasının Kürt halkına karşı giriştiği baskı ve terör politikasını, Kürt köylerine karşı girişilen operasyonlarla kitlesel göçe zorlama eylemlerini, Kürt dili, kültürü ve sanatı üzerindeki yasaklamaları protesto eder, tüm ilerici, demokrat ve insan hakları savunucusu kişi ve kuruluşları Kürt halkı ile dayanışma içerisinde bulunmaya çağırır".

Avukat Yeşilgöz'ün konuşması delege ve izleyiciler tarafından coşkuyla karşılandı ve uzun süre alkışlandı. Salondaki, Konferans düzenleyicilerini güç durumda bıraktı.

Bunun üzerine Kürsüye gelen Sosyal Demokrat Parti milletvekillerinden Hans Göran, bildirgeyi hazırlarken gerçekçi davranmaya çalıştıklarını, Kürt sorununun kendisi tarafından bildirildiğini, bu konudaki görüşlerinin net olduğunu, gazetelere konuyla ilgili ya-

zı yazdığını, televizyonda tartıştığını ki bunlar doğrudur ama sonuç bildirgesinde temel konulara değindiklerini, tali sorunlarla uğraşmadıklarını; örneğin, meslek yasaklamaları üzerinde durmadıklarını vs. söyleyerek davranışlarını haklı çıkarmaya çalıştı. Kısacası Bay Göran ve diğer hazırlayıcılara göre Kürt sorunu Türkiye'de yürütülmekte olan demokratik mücadele açısından tali bir sorundu. Bu da herhalde "tutarlı" demokrat olmanın bir gereği idi.

Sonuçta Yücel Yeşilgöz'ün önerisi olduğu gibi oylamaya konulmadı bunun yerine Komitenin hazırladığı öneride değişiklik yapıldı ve Kürt halkının göçe zorlanması ile Kürt dili ve kültürü üzerindeki baskılara karşı çıkılması kararlaştırıldı, kaşla göz arasında bunun onaylandığı açıklandı.

KOMKAR, Konferansa bir mesaj iletti. Mesajda Konferans gündeminde Kürt halkının durumunun ele alınmamış olmasının ciddi bir eksiklik olduğu vurgulandı ama buna rağmen toplantıya önem verildiği belirtilip başarı dileğinde bulunuldu.

Gerek Konferans öncesinde ve gerekse Konferans sırasında KOMKAR-Swêd yoğun bir çalışma yaptı. KOMKAR'ın daha önceleri hazırlamış olduğu İngilizce Appel, gene kısa bir süre önce hazırlamış bulunduğu "Return To Demokrasi" broşürü ile TKSP Genel Sekreteri Kemal Burkay'ın Londra'daki bir toplantıda yaptığı konuşmanın ilgilicesi genişçe dağıtıldı. Gazeteci, yazar ve politikacılarla konuşuldu, Konferans sırasında delegelerin çoğunluğuyla tartışıldı, Kürt sorunu kendilerine anlatıldı, gerekli bilgi ve belgeler sunuldu.

"DEMOKRASIYE GEÇİŞ Mİ, PEÇELİ FAŞİZM Mİ ?

KOMKAR, İngilizce ve Almanca dillerinde, 20 sayfalık "Demokrasiye Geçiş " mi, Peçeli Faşizm mi? adlı bir broşür yayınladı.

Broşürde; özellikle 6 Kasım 1983'te yapılan göstermelik seçimlerden bu yana siyasi partiler ve "seçimler, sendikalar, demokratik kitle örgütleri ve basın, Kürt halkı üzerinde estirilen terör, düşünce özgürlüğü, toplantı ve gösteri yapma hakkı, politik davalar ve tutuklular hakkında belge ve resimler yer veriliyor.

Çeşitli uluslararası kuruluş ve kişilere yönelik bir çağrı mektubu ile birlikte broşür, Avrupa Konseyi ve Parlamentosu üyelerine, Devlet Başkanlarına, uluslararası humanist kişi ve kuruluşlara gönderildi. Çağrı'da; onlardan faşist cuntanın insanlık dışı uygulamalarına karşı tavır almaları, Türkiye

TURKEY:

RETURN TO DEMOCRACY -
DISGUISED FASCISM ?

KOMKAR
Federation of Workers' Organisation of Kurdistan
in the Federal Republic of Germany

ve Türkiye Kürdistanı'ndaki tüm barışsever ve demokrat güçlerle dayanışma içinde olmaları istendi.

KOMKAR DELEGELER KURULU TOPLANDI

26-27 Ocak tarihlerinde KOMKAR'ın 10. Delegeler Kurulu Köln Şehrinde toplandı. Toplantıya, KOMKAR üyesi Dernek, Komite ve Çalışma Grupları adına birer Delege katıldı.

Delegeler, KOMKAR'ın 6. Kurultay'dan bu yana yaptığı çalışmalarını içeren Genel Yönetim Kurulu'nun sunduğu çalışma ve mali rapor üzerinde tartıştı. Örgütlenme, yayın, eğitim, kültür, güç birliği ve dayanışma çalışmalarının yanı sıra eksiklik ve sorunlarında yer aldığı Genel Yönetim Kurulu raporları Delegeler tarafından onaylandı. Gerek raporlarda, gerekse yapılan tartışmalarda, örgütümüzün eksiklik ve sorunlara rağmen etkin ve başarılı çalışma yaptığı tespiti yapıldı.

İleriye yönelik çalışmalarda şu konulara ağırlık verilmesi saptandı;

- Örgüt ağının yaygınlaştırılması, sempatanlarımızın bulunduğu yörelerde çalışma gruplarının oluşturulması,

- Kürt halkı üzerinde yoğunlaşarak devam eden baskı ve terörün etkin bir biçimde teşhir ve protesto edilmesi,

- Newroz kutlama gecelerinin geniş yığınların katılımını sağlıyarak, Kürt halkı, onun dili ve kültürü üzerindeki baskıları teşhir eylemine dönüştürülmesi, Federal Almanya'daki Kürdistan'lı işçilerin istemlerine yönelik KOMKAR'ın başlattığı kampanyayı güçlendirmek,

- SOL BİRLİK'i desteklemek, demokratik güçbirliği programını en geniş güçlere maletmek, FAC'de bulunan demokratik güçlerin birliğini sağlamak için aktif çalışmak,

- Faşist Türk Federasyonunun saldırılarına en geniş güçlerin birliğiyle cevap vermek, onun kapatılması için çabaları arttırmak,

- 8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü eylemlerine, Ostern yürüyüşlerine, 1 Mayıs, 8 Mayıs Hitler faşizminin yıkılışı eylemlerine aktif katılmak, silahlanmaya, yabancı düşmanlığına, işsizliğe karşı mücadele etmek,

KÜRT HALKIYLA DAYANIŞMA

1.2.1985'te Bremen'de "Kürt Halkıyla Dayanışma" adı altında başarılı bir gece düzenlendi. Gece faşist cuntanın Ağustos ayından beri Kürdistan'da sürdürdüğü operasyonlara karşı, yürüttüğümüz ortak eylemlerin sonucusuydu. Geceyi düzenleyen Komitede Bremen Kürdistan İşçi Derneği, Bremen ve Çevresi Türk İşçileri Derneği, Bremen Gençler Birliği ve KKDK vardı.

Gecede, türkçe ve almanca yapılan ortak konuşmada Cuntanın Kürt halkına karşı yürüttüğü savaşın nedenleri üzerinde duruldu. Emperyalizmin ülkemize yönelik planları dile getirildi. Zafirin birlikten geçeceği belirtilerek, Sol Birlik'in desteklenmesinin önemi vurgulandı.

Bremen DKP İkinci Başkanı, Landesjugendring ve Yunanistan Komünist Gençlik Örgütünden (KNE) birer temsilci konuşmalarında, halkımıza yapılan haksızlıkları kınadılar, dayanışma içinde olduklarını belirttiler. Hümanistliği ve demokratlığı ile tanıyan papaz Danger dayanışma mesajı ilettiler.

Koro, ozan, tiyatro ve folklörden oluşan zengin kültür programı, başarıyla sunuldu.350'ye yakın kişinin katıldığı gece ilgi ile izlendi. Başarısı yanında, teknik ve bazı diğer eksiklikleride taşıyan eylem, birlikte vurulunca daha fazla ses çıkaracağını bir kez daha gösterdi.

Bremen D. KOMKAR Muhabiri

FAŞİSTLERİN GECESİNİ TEŞHİR ETTİK

Faşist Türk Federasyonu'na bağlı Nürnberg Türk Ocağı'nın 23.2.1985 tarihinde yapmak istediği "Yeni Ufuklara Doğru El Ele" gecesi protesto edildi. Faşistlerin eylemi duyulduktan sonra, Nürnberg'teki örgütler; Kürdistan İşçi Derneği (Komkar), Devrimci İşçi, Fidef Çalışma Grubu, Türkiye ve Kuzey Kürdistan Kurtuluş örgütü sempatanları birlikte ortaklaşa bir protesto bildirisi çıkararak, yöredeki tüm anti-faşist güçleri protesto eylemine çağırdı. Aynı birdiriyeye, Nürnberg'teki 16 demokratik örgüt ve kuruluş'ta imza atarak eyleme destek verdiler.

22 Şubat günü Nürnberg DGB binasında yapılan İşyeri İşçi Temsilcileri Toplantısına sorunu götürdük. Toplantıda hazır bulunan 80 kadar temsilci işyerlerinde faşistlere karşı kesin tavır takınılmasını istedi.

İG-Metall şubesi, Türk Federasyonu nun kapatılmasını yetkili makamlara iletilmesi kararı aldı. Aynı doğrultuda Bilim ve Eğitim Sendikası GEW, girişimde bulundu. SPD ve Yeşiller'de girişimlerde bulunacaklarını dile getirdiler.

23 Şubat günü yapılan yürüyüş ve mitinge 200 kadar kitle katıldı. Şehir değişik yörelerinde ve gecenin yapılacağı salon önünde yoğun biçimde bildiri dağıtıldı; kitleye gecenin amacı anlatıldı.

Anti-faşist mücadeleimiz, faşist yuların kapatılmasına kadar sürecektir!.

Nürnberg D. KOMKAR Muhabiri

FAŞİST SALDIRGANLIK PROTESTO EDİLDİ

MHP yanlısı faşist Türk Federasyonu'na bağlı bozkurtların 7 Ocak günü Hannover'de VW işçisi Zeki Sonracı'ya bıçaklı, sopalı ve zincirli saldırısı, demokratik güçler tarafından protesto edildi. Olay günü, faşist Türk Federasyonu'nun bildirisini VW fabrikası önünde dağıtan saldırganlar, polis tarafından yakalandı. Hannover'deki 8 demokratik Kürt ve Türk örgütü 12 Ocak günü bu saldırıyı 500 kişinin katıldığı ve Aşağı Saksonya Eyalet İçişleri Bakanlığı önünde sona eren bir yürüyüşle protesto ettiler. Örgütler adına İçişleri Bakanlığına giden bir delegasyon, Türk Federasyonu'na bağlı Hannover Ülkü Ocaklarının kapatılmasını, saldırganların cezalandırılmasını talep etti.

Hannover İG-Metall Sendikası 15 Ocak günü, Bozkurtların kanlı saldırısını kınamak amacıyla, "Sendikalar Türk-Federasyonu'nun kapatılmasını istiyor" adı altında bir toplantı düzenledi. Çok sayıda sendikacının hazır bulunduğu toplantıda alınan kararda, Federal hükümet'ten, Türk Federasyonun kapatılması talep edildi. Aynı doğrultuda, DKP ve Yeşiller/Alternatif'lerde Hannover Şehir Meclisine verdikleri önergede, Türk Federasyonunun kapatılmasını istediler.

Hannover D. KOMKAR Muhabiri

KÜLTÜR VE DAYANIŞMA GECESİ

Faşist cuntanın Kürt halkına karşı yeniden başlattığı saldırıları yöremizde duyurmak, Kürt halkıyla dayanışmayı geliştirmek amacıyla KOMKAR üyesi Ulm Kürdistan İşçi Komitesi VVN-Antifaşistler Birliği ile 19 Ocak günü Ulm'da ortak bir gece düzenledi. Gece öncesi her iki örgütün ortaklaşa çıkardığı bildiriler yoğun bir biçimde dağıtıldı.

Gece'de KOMKAR'dan ve VVN'den birer temsilci konuşma yaptılar. Konuşmalarda Kürt halkı üzerindeki baskı ve zulüm elştirildi; Kürt halkıyla dayanışmanın önemi ve Federal Almanya'daki Kürt işçilerin istemleri dile getirildi. 300'ü aşkın kitlenin katıldığı gecede sunulan kültür programında Kürt halk oyunları ve müziğinden örnekler verildi. Program, şiir, dia ve konuşmalarla zenginleştirildi. Ağırılıkta Almanlardan oluşan Songgruppe Ulm adlı müzik grubunda Kürtçe ve Almanca parçalar sundu.

Geceye, Fidef ve Kurtuluş sempatanları dayanışma mesajları ilettiler.

Ulm D. Komkar Muhabiri

NİKARAGUA:**Özgürlüğü için yiğitçe savaşan bir halk!**

Son aylarda uluslararası politik arenada üzerinde konuşulan konuların başında ABD- Sovyetler Birliği arasında sürdürülen barış görüşmeleri gelmektedir. Bunun yanı sıra; diğer bir konuda hiç şüphesiz ABD'de yeniden işbaşına geldikten sonra, Başkan Reagan'ın küçük bir Latin Amerika ülkesi olan Nikaragua'ya karşı sürdürdüğü psikolojik savaş gelmektedir. Gün yok ki, gazetelerde ABD Devlet Başkanı'nın tehditleri veya ABD emperyalistlerinin açıkça desteklediği Kontraslar'ın (Karşı devrimciler) eylemleri hakkında yazılar yazılmaktadır.

ABD'nin Latin Amerika'ya yönelik bugün sürdürdüğü müdahaleci, tehditkar, işgalci politikası şüphesiz son yıllarda ortaya çıkan bir olgu değildir. Bugün uygulanan politika ve varılan noktada olayları doğru değerlendirebilmek için geçmişe kadar uzanmakta yarar vardır.

1823 yılında ABD'nin 5. Cumhurbaşkanı seçilen James Monroe, bugün "Monroe Doktrinini" diye bilinen ve o günden beri ABD'nin resmi politikası olan düşüncelerini şöyle açıklıyordu:

- 1- Amerika kıtasında yeni sömürgeleştirmelere gidilecek,
- 2- Avrupa devletlerinin kıtaya müdahalelerine izin verilmeyecek.

Bu politika kısa sürede uygulanmaya kondu. 1824 yılında Simon Bolivar'ın Küba ve Porto-Riko'yu İspanya'nın sömürgeleştirmesinden kurtarma mücadelesine, zamanın ABD Dışişleri Bakanı müdahale ediyor ve Bolivar'ı uyarıyordu. Bu müdahale ve yürütülen politika üzerine 1829 yılında "ABD Amerikan kıtasını özgürlük adına felakete boğacak" diye açıklamada bulunuyordu Bolivar.

ABD'nin Nikaragua'ya karşı olan tavrı ta 1850'lere kadar uzanmaktadır. 1853 yılında ABD ile Nikaragua arasında çıkan küçük bir anlaşmazlığı bahane eden ABD yönetimi, Nikaragua kıyılarına savaş gemilerini göndererek iki limanı bombaladı. Daha sonra bir ABD vatandaşının bu limanlardan birinde öldürülmesi üzerine ABD Deniz Piyadeleri, bombaların yıkamadığı yerleri yakıp-yıktilar. Daha sonraki yıl, tehdit ve şantaj altında ABD ile Nikaragua arasında yapılan bir anlaşma ile ABD ülkenin istediği yerinden serbestçe geçiş hakkı ile istediği zaman Nikaragua'ya müdahale hakkını aldı.

20. Yüzyılın başlarında ise zamanın ABD Devlet Başkanı Roosevelt, Latin Amerika'daki yönetimlerin "ülkelerini yönetememe acizliği" karşısında, kendilerinin müdahale etmek zorunda kalacağını söyleyerek bunu, "uygar dünyanın yatırımlarını korumak için yapı-

yoruz" diye maskeleymeye çalışıyordu. Bu politika doğrultusunda 1900-1933 yılları arasında ABD, Latin Amerika ülkelerine toplam 60 kez müdahale etti.

Bu yıllar içerisinde gelişmelerin en ilginç küçük bir ülke olan Nikaragua'da oldu. 1916 yılında Nikaragua Cumhurbaşkanı Charmorro, 3 milyon dolar karşılığında, yapımı tasarlanan kanalın mülkiyetini Nikaragua Anayasasının kendisine böyle bir hakkı vermemiş olmasına rağmen, ABD'ye bıraktı. Halk, bu olaya büyük tepki gösterdi. Bu "sakinlik" durumu ortadan kaldırmak için 1917 yılında Chamorro, iki ABD Krivazörünün desteği ile yeniden Cumhurbaşkanı seçildi". Bu süre içinde kitle desteğini hızla kaybeden Chamorro, 1926 yılında General J.M. Moncada tarafından yapılan bir darbe ile iktidardan uzaklaştırıldı.

ABD tüm olaylarda olduğu gibi bunda da azgın dışlerini gösterdi. ABD savaş gemileri ve Deniz Piyadeleri Moncada isyanını bastırmak için Nikaragua'yı işgal ettiler. İsyancı kanlı bir şekilde bastırıldı. Ancak Moncada'nın adamlarından biri, Augusto Cesar

görüme için gittiği sarayda, ABD'nin istediği ve planları doğrultusunda Ulusal Muhafızların Komutanı Anastasio Somoza tarafından öldürüldü. Sandino'nun öldürülmesi üzerine, hükümet Sandino'nun adamlarına karşı bir terör eylemi başlattı ve kırmızı geçirdi. Böylelikle General Somoza iktidarı ele geçirecek kanlı bir dönemi başlattı. Sandino ise bir ulusal kahraman olarak 1979'da kanlı Somoza diktatörlüğünün yıkılması ile sonuçlanacak mücadeleye damgasını vurdu.

Süreç içerisinde ABD emperyalist tekelleri ve iktidarları, Somoza diktatörlüğüne siyasi, ekonomik ve askeri desteği sürdürdüler. Fakat tüm bu desteklere rağmen, Nikaragua'da giderek güçlenen anti-emperyalist, anti-diktatör halk muhalefetinin önü alınamadı ve 40 yıllık kanlı Somoza diktatörlüğü yıkıldı; ismini yiğit Sandino'dan alan SANDİNİSTA'lar iktidarı ele geçirdiler.

Somoza diktatörlüğünün yıkılışını engelleyemeyen ABD emperyalist çevreleri, yeni hükümet için oluşturulacak koalisyon içerisinde kendi taraftarlarının bulunması için yoğun çabalar har-

SANDİNO, yenilgiyi kabul etmedi ve deniz piyadelerine karşı savaşa başladı. SANDİNO'nun ABD Deniz Piyadelerine karşı mücadelesi, deniz piyadelerinin 1933 yılında Nikaragua'yı terketmesine kadar devam etti.

ABD emperyalistlerinin başedemediği yiğit SANDİNO, daha sonra bir

cadılar. Bu tutucu çevreler vasıtasıyla ülkede yapılacak devrimci dönüşümleri engellemeyi düşleyen emperyalistler, bunda da başarısız kalınca Nikaragua'ya yaptıkları yardımları şarta bağladılar. Buda tutmayınca ABD, açık bir şekilde elindeki tüm olanakları kullanarak, basın-yayın kanalıyla anti-pro-

paganda, ekonomik baskı ile uluslararası planda tecrit yöntemlerini denedi. Devrimci hükümete karşı yürütülen bu karşı-devrimci kampanya içerisinde CIA'nin payı oldukça büyük. CIA, elindeki tüm imkanları kullanarak açık bir şekilde SANDİNİST'lara cephe aldı.

ABD Ulusal Güvenlik Konseyi, devrimci iktidarı zor durumda bırakarak kitle desteğini zayıflatıp kontrastların iktidar olması için 14.2.1982'de bir plan yaptı. Bu plan gereği:

1- Nikaragua'ya karşı hertürlü askeri ve ekonomik baskı yapmak;

2- Gizli istihbarat çalışmalarını / (CIA'nin) hızlandırarak tüm propaganda ve müdahale araçlarını hazırda tutmak;

3- Kontras'ları askeri ve ekonomik olarak desteklemek.

Bu plan halen açık bir şekilde savunuluyor ve buna uygun olarak çalışmalar yürütülüyor. Ve Nisan 1982 de ulusal Güvenlik Konseyi bu planı güçlendirmek için yeniden karar aldı.

Özellikle Reagan'ın yeniden Devlet Başkanlığına seçilmesinden sonra ABD'nin Nikaragua'ya karşı yürüttüğü tehdit ve saldırganlıklar doruğa ulaştı. Reagan yönetimi, Sovyet ve Kübalı askeri danışmanların Nikaragua'da bulunduğunu, Sandinistlerin Sovyetlerden saldırı için silah aldığı yalanlarını yayarak, hem ülke içinde hem de uluslararası planda kendisine destek sağlayıp hazırda tuttuğu işgal planının hayata geçirmeye çalışmaktadır. Vietnam'da içine düştüğü kötü duruma düşmemeye dikkat gösteren Reagan, bunun yerine Honduras'ta özel olarak eğittiği Kontrasları ülkeye sızdırmakta; onlar vasıtasıyla devrimci hükümete ve halka karşı terör estirmeye çabalamaktadır.

Bunların yanı sıra, özellikle son zamanlarda Kosta-Rika'da Nikaragua'ya yönelik radyo yayınları başlatılmış bulunmaktadır. Bunlar bir bütün olarak CIA tarafından yürütülmektedir ve Başkan Reagan'ın bilgisi dahilindedir.

Aylarca önceden devrimci hükümet Kasım 1984 tarihinde seçimlerin yapılacağını ve seçme ve seçilmenin özgür olarak yapılacağını ilan etti. Buna karşılık CIA ve Kontraslar seçimleri engellemek için binbir türlü oyunlara başvurular. Çeşitli kereler ABD savaş gemileri ile Honduras birlikleri Nikaragua kıyılarında askeri manevralar düzenlediler. Ayrıca CIA Sandinist hükümete karşı "El Kitabı" adı altında, anti-sandinist, anti-komünist içerikli yalana dayalı bir kitap yayınladı. Uluslararası kamuoyunun yoğun tepkileri sonucu CIA, geri adım atmak zorunda kaldı; kitabı toplattı. Tüm bunlarla Nikaragua'da 4 Kasım da yapılacak seçimleri engellemek, sözümona SANDİNİSTLERİ zor durumda bırakmak amaçlanmıştı.

Tüm baskı, yıldırma, terör ve tehditlere karşılık, yiğit Nikaragua halkı, 4 Kasım'da yapılan seçimlere büyük bir

ilgi gösterdi. Birkez daha Sandinistlerin yanında yer aldı. Seçimleri ezici bir çoğunlukla Sandinistler kazandı ve Ortega Devlet Başkanlığına seçildi. Ortega, çeşitli ülkelerden temsilcilerin katıldığı büyük bir toplantı ile Devlet Başkanlığı'nı ilan etti.

Enson olarak 22.2.1985 tarihinde bir basın toplantısı düzenleyen ABD Devlet Başkanı Reagan, Sandinistlerin komünist ve diktatör olduklarını ve bundan dolayı ortadan kaldırılmaları gerektiği konusunda açıklamalarda bulundu. Ve sayet Sandinistler, Kontraslarla bir koalisyon kurmazlarsa onları

yoketmek için illerinden geleni esirgilemeyeceğini belirtti.

Şüphesiz en büyük silah tekellerinin emperyalist parababalarının temsilcisi Reagan de iyi biliyor ki, Sandinist hükümet ve Nikaragua halkı yalnız değiller. Tüm dünyadaki ilerici, devrimci, sosyalist güçler onların yanında. Başta Sosyalist Sistemin güçlü kalesi Sovyetler Birliği olmak üzere kapitalist ülkeler işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş güçleri Reagan ve benzerlerinin dünya devrimci güçlerini yoketme girişimlerini kursaklarında bırakacaklardır.

DÖNÜŞ FILMİ

29 Ocak günü saat 21.45'te WRD 3 (TV) Landesspiegel programında "Dönüş" adlı bir film gösterildi. Temelli dönüş yapan Kürt ve Türk işçilerini konu alan filmin ikinci yarısında, Türkiye Kürdistanı'ndaki duruma ilişkin KOMKAR temsilcisi B. Saydam ile yapılan bir röportaja ve sanatçı Delal'ın Kürtçe okuduğu "Welat tu Kurdistan" türküsüne de yer verdi.

Temelli dönüş yapan, Ruhr bölgesinde kömür ocaklarında çalışan işçilerle yapılan röportajlarda işçilerimizin buralara geliş nedeninin, Türkiye'deki kapitalist sömürü çarkının yarattığı işsizlik ve yoksulluk olduğu ortaya kondu. Ayrıca, Federal Almanya hakkında "sonsuz olanaklar ülkesi" türünde yapılan propagandaların da etkili olduğu belirtildi.

Kriz döneminde geri dönüşün kاپıya dayandığı bu günde, aynı durumun sözkonusu olduğu, işsizliğin ve yoksulluğun arttığı anlatıldı. Özellikle gençlerin, burada büyüyen neslin, uyum zorlukları, bilinmeyen bir geleceğe gidisleri anlatılmaya çalışıldı.

B. Saydam ile yapılan röportajda, Türk hükümetinin Kürt halkına karşı baskıcı, asimilasyoncu ve Kür-

distan'a yönelik talan politikası eleştirildi. Filmin yapımcısı Detlef Pulz, kendisi de filmde konuştu. Filmin amacına ve yapımına ilişkin bilgiler verdi. Türkiye'de tamamlanması düşünülen film, ikinci yarısının Türk yetkililer tarafından engellendiğini, peşlerine MİT ajanlarının takıldığını, özellikle Kürt halkına yapılan baskılardan dolayı Kahraman Maraş'a girişlerine müsaade edilmediğini açıkladı. Bu nedenle de filmin ikinci yarısının da burada tamamlandığını belirtti.

Dalal'ın okuduğu "Welat tu Kurdistan" türküsüyle biten filmin ikinci bölümündeki röportajlardan dolayı cuntanı F. Almanya'daki uzantıları; Türk elçiliği, Kürt düşmanı yayınlarıyla müşur "Hürriyet" ve "Tercüman" gazeteleri çılgına döndüler. Filmi protesto ettiler, yapımcılarını "bölicülere alet olmakla" suçladılar.

Bu gazetelerin sık sık başvurduğu, "işçilerimiz, şunu ve bunu" protesto etti, türündeki yalanları ve protestoları artık para etmiyor. Etmez.. Çünkü, bunların kelleri çoktan görüldü. Kürt yurtseverleri onların yakasını bırakmayacak, yalanlarını bir bir teşhir edecek, halkımıza yaptıkları kötülüklerin hesabını bir bir soracaktır.

BULGARİSTAN'A KARŞI YENİ BİR HAÇLI SEFERİ

ABD'de Reagan'ın işbaşına gelmesinden sonra emperyalist çevrelerin sosyalist ülkelere ve onların doğal mütefiki ulusal kurtuluş hareketlerine karşı öteden beri süregelen saldırgan politikalarını sertleştirdikleri bilinmektedir. Reagan ve yandaşları sadece silahlandırmayı tirmandırmak, dünya barışını tehdit etmekle yetinmiyor, onunla bağlantılı olarak dünyanın ilerici güçlerine karşı bir karalama ve çamur atma kampanyasını da sürdürüyorlar. Emperyalist propaganda merkezleri bu iş için tüm olanaklarını sonuna kadar seferber etmiş durumdadır.

Sosyalist ülkelerdeki yaşam hakkında yanıltıcı bilgiler vermek ve buraları adeta yaşanılmaz ülkeler gibi göstermek, onların saldırgan bir politika yürüttükleri izlenimini yaratmak ve hatta terörizmi desteklediklerini yaymaya çalışmak bu propagandanın ana hedefleri arasındadır.

Örneğin: Papa suikastı ve ardından gelişen olaylar bunun tipik bir örneğidir. Gerici güçlerin bir maşası olan faşist katil Ağca'nın Papayı öldürme girişimi CIA, İtalyan gizli servisleri ve MIT'in de içerisinde yer aldığı karanlık mihraklarca Bulgaristan'a bağlanmaya çalışıldı. Ama ne varki onca gürlüti koparılmasına rağmen günümüze kadar bu iddiaya ilişkin ciddi bir kanıt gösterilemedi ve giderek Uğur Mumcu türünden kiralık kalem sahipleri dışındaki geniş burjuva çevrelerinde dahi bu işi ciddiye alan kimse kalmadı.

Ama emperyalist çevreler, onların dostu faşist güçler elbette boş duracak değillerdi. Onlar açısından sosyalist ülkelere karşı yeni yeni propaganda kampanyaları başlatmak pek o kadar zor bir iş sayılmazdı. Ellerin altında büyük maddi olanaklar, bu amaçla hazırlanmış çok sayıda proje hazır bekliyor. Biri fiyaskoyla sonuçlanma noktasına gelmişken diğerini öne sürmek için beklemeye gerek yoktu. Nitekim öyle de oldu.

Bu sefer, Bulgaristan'da yaşayan Türklere baskı yapıldığı söylenmeye başlandı. Emperyalist propaganda merkezleri, Türk burjuva basını bu amaçla bir anda harekete geçirildi. Faşist cuntanın şakşakçısı gazetelerde "zulüm altındalar" diye boy boy fotoğraflar yayınlandı. Ama bakıyorsunuz hiç te zulüm görmüş halleri yok işlerinin başında poz veren insanların. Fesat çetesine mensup Türk gazetecileri Bulgaristan'a gidip döndükten sonra "yolumuz aniden kesildi", "7 saat bekledik" "Su isteğimizi bile Bulgar polisi sertçe reddetti", "Polis kapıyı üstümüze sertçe kapatıp kayboldu", "Ara-

bamızın koltuklarını sökiüp arama yaptılar" gibisinden Ceyms Bondvari hikayelerle sözde yapılan baskıları dile getirdiler. Hani Türkiye'yi bilmeyen biri okusa, oturup bunları yazanların kimbilir ne kadar demokratik bir ülkede yaşadıklarını düşünür ciddi olarak.

O halde üzerinde durulması gereken canalıcı nokta, Bulgaristan'a karşı başlatılan bu yeni haçlı seferinin ardındaki asıl amaç nedir? İçerisinde bulunduğumuz günlerde böylesi bir kampanya-

dan dostları bile kendilerinde bulamıyorlar. Faşist cunta, çeşitli uluslararası toplantılarda açık biçimde suçlanmakta, izlediği baskı ve terör politikası yüzünden mahkûm edilmektedir.

İşte Bulgaristan'a karşı yürütülen kampanyanın bir amacı da uluslararası planda demokrasi güçlerinin dikkatini Türk cuntasının uygulamalarından başka tarafa çekmek, onun sözcülerinin sahneye çıkmasına uygun koşullar hazırlamaktır.

ya neden gerek duyuldu? Ona bakmak gerekir.

Yukarıda da değinildiği gibi bir yönüyle amaç, sosyalist ülkelere kara çalmak ve gerici güçlerin insan haklarıyla ilgili demagojilerine gerekçeler göstermektir. Diğer taraftan bu kampanya ile, gerek ülke içerisinde ve gerekse uluslararası planda güç durumda olan faşist Türk cuntasına destek sağlama, ona rahat bir nefes alma fırsatı yaratılmaya çalışılıyor.

Faşist Türk yönetimi bu tür kampanyalar sayesinde geniş yığınların dikkatini yarattığı baskı ve terör ortamından başka taraflara çekmeye, kendi bunalımını, çürümüş ve kokuşmuş düzenin kirli yüzünü gizlemeye çalışıyor. Milyonlarca insanın aç ve perişan bir durumda olduğu, rüşvet, yolsuzluk, fuhuş ve benzeri kepezeliklerin dizboynuna ulaştığı Türkiye'de şovenizmi körüklemek, anti-komünizmi güçlendirmek Türk burjuvazisi için bir can simidi rolü oynuyor.

Öte yandan cuntanın, uluslararası planda da geniş ölçüde tecrit edilmiş duruma düştüğü bilinmektedir. Artık Türkiye'deki rejiminin demokratikliği ni savunma cesaretini cuntanın en can-

Diğer taraftan Bulgaristan'da yaşayan Türklere durumu gerçekten de tekelci sermaye çevrelerinin söyledikleri gibi midir? Orada çalışabilir nüfusun önemli bir kesimi işsizlikle, açlıkla mı boğuşuyor? İnsanlar Türkiye'de olduğu gibi doğru dürüst bir eğitim ve sağlık hizmetinden dahi yoksun halde mi bulunuyorlar? İçinin, köylünün gerçek gelirinde günden güne düşme mi var ve insanlar geçim sıkıntısı yüzünden fuhuş, alkol ve benzeri kötü yollara başvurmak zorunda mı kalıyorlar? Herkes te biliyor ki Sosyalist bir ülke olan Bulgaristan'da genelde olduğu gibi Türklere arasında da bunların hiçbirisi yok.

Bütün bunların ötesinde bir kaşık suda fırtına koparmaya çalışan, türk gazetelerinin ve buralarda çöplenen kiralık kalem sahiplerinin demokrasisinden, insan haklarından bahsetmeye hakları var mı acaba?

Şöyle bir düşünelim. Acaba Türkiye'de bizzat Türk halkına yapılan zulmün, baskının bir başka benzerine kaç ülkede rastlanabilir dünyada. Bugün Türkiye'de milyonlarca Türk emekçisi işsiz değil mi? Grev, toplu sözleşme ve

(Devamı Sayfa 13'te)

KURULUŞUNUN 18. YILDÖNÜMÜNDE DİSK

H. KIZILIRMAK

Türkiye sendikal hareketinde önemli bir yer tutan DİSK'in (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) 13. Şubat'ta 18. kuruluş yıldönümünü kutluyoruz. Bu anlamda; 4 yılı aşkın bir süredir faşist cunta tarafından boy hedefi haline getirilen ve yargılanan DİSK'in tarihsel özgeçmişini ve bugün karşı karşıya bulunduğu durumu (DİSK davası, niteliği) tekrar gözler önünde canlandırmakta yarar var.

Türkiye işçi sınıfının 100 yılı aşkın sendikal mücadele geleneğinin bir ürünü olarak ortaya çıkan DİSK'i anlamak için, hareketin içinde geliştiği tarihsel geçmişine kısada olsa göz atmak gerekiyor.

DİSK'in kuruluşunu belirleyen koşullar, genel olarak 60'lı yılların başlarına dek uzanır. 27 Mayıs 1960'daki askeri darbeden sonra başlayan ve yaklaşık 10 sene süren dönem, işçi hareketi açısından "Demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması, toplumsal yaşamın demokratikleştirilmesi ve sola açılma" olarak belirlenir.

1952 yılında amerikan sendikacılarının maddi ve manevi yardımları ile "amerikan tipi partiler ve sınıflarüstü sarı uzlaşmacı sendikacılık" felsefesi temelinde kurulan TÜRK-İŞ'in başını tutmuş sendika patronlarının tüm karşı duruşlarına rağmen, tabandan dalga dalga gelen "grevli, toplu sözleşmeli haklar ve daha fazla ücret" istemleri bu dönemde çığ gibi büyümeye başladı. Bu talaplar doğrultusundaki hareket, ifadesini 31 Aralık 1961'de İstanbul'daki ünlü "Saraçhane işçi mitinginde" buldu. Sendikal özgürlük talepleri ile bir dizi toplantı, miting ve yürüyüşler yapıldı. Sürecin dönüm noktası ise, adına şiir ve türküler yakılan, İstanbul'da metal işçilerinin "Kavel" fabrikasında başlattıkları grev oldu. Türk-İş üst yönetiminin ihanetine ve polis baskısına rağmen 36 gün süren grev geniş yığınların ve Türk-İş'e muhalif sendikaların dayanışmasıyla

la da başarıya ulaştı ve bu eylem, 20 Temmuz 1963'de sınırlı olsa tanınan "grev hakkının" önemli temel taşlarından biri oldu.

Türk-İş üst yönetiminin tüm karşı koyuşlarına rağmen artık "ileri haklar ve daha fazla ücret" için savaşımın önu alınamıyor ve bu yolda yürütülen her mücadelede de, Türk-İş içinde "dürüst sendikacılık mı, uzlaşmacı sarı sendikacılık mı" ikilemi kendini iyice dayatıyor, yol ayrımı daha da netleşiyor.

Grev hakkının elde edilmesiyle birlikte, grevler yay-

gınlaşmaya başladı. Zamanın gerici AP hükümeti ve Türk-İş üst yönetimi, işçilerin her hak arama eylemi altında "komünist parmağı" aradılar.

Zonguldak Közlu kömür ocaklarında 40.000 işçinin "çalışma koşullarının düzeltilmesi, ücretlerin yükseltilmesi" talepli grevine ve 1966'da İstanbul'daki Paşabahçe cam fabrikası işçilerinin haklı grevine Türk-İş üst yönetiminin destek vermemesi, karşı tavır alması Türk-İş içindeki ayrışma damgasını vuran dönemin önemli işçi hareketleri oldu.

Cam işçilerinin grevi sırasında, işverenle uzlaşan Türk-İş üst yönetimi, grevi yürüten sendikadan greve son vermesini ister. Grevi destekleyen sendikalar ise, Türk-İş icra kurulunun bu kararını dinlemedikleri için Türk-İş'ten geçici olarak ihraç edilirler. 15 Temmuz 1966 da ise, ihraç edilen sendikaların yöneticisi komnumundaki 4 kişi; Kemal Türkler (T.Maden-İş), İbrahim Güzelce (Basın-İş), Kemal Avay (Lastik-İş), Kemal Nebioğlu (Gıda-İş) yayınladıkları bir bildiri ile aralarında "Sendikalararası

dayanışma Konseyi" SA-DA'yı kurduklarını açıklarlar. Bunu ise 15 Ocak 1967'de Türk-İş'e bağlı 15 sendika liderinin yayımladığı bildiri izler. Ve 13 Şubat 1967'de, Türk-İş içindeki 'ilerici ve dürüst sendikacılığın' temsilcileri konumundaki T.Maden-İş, Basın-İş, Gıda-İş ve Maden işçileri sendikaları DİSK'i (Devrimci işçi sendikaları konfederasyonunu) kurduklarını açıklarlar.

15 Ocak 1967 tarihli bildiriye imza atan kimi sosyal-demokrat eğilimli sendikaların son anda DİSK'in kuruluşuna katılmaktan vazgeçmeleri üzerine örgüt kuruluşunda, 5 işkolunda; Metalürji (T.Maden-İş), Gıda (Gıda-İş), Basın-yayın (Basın-İş), yeraltı maden (Maden işçileri sendikası), Petrol-Kimya (Kimya-İş) toplam 30.000 üyeye sahip olabildi. Kurucu sendikalar adına DİSK kurucusu olan Kemal Türkler, Rıza Kuas, Mehmet Alpdündür, Kemal Nebioğlu ve İbrahim Güzelce tarihsel dönemi kuruluşu bildirisinde şöyle açıkladılar:

"Bizler Türkiye işçi sınıfının tüm çıkarları, hakları ve özgürlükleri ve de onuru için biraraya geldik."

Böylelikle Türkiye sendikal hareketinde iki ana akım oluşmuştu:

1) Türk-İş'te ifadesini bulan uzlaşmacı, politika-üstü sarı sendikacılık.

2) DİSK'de olgunlaşmaya başlayan "demokratik hak ve özgürlükleri geliştirme" temelinde "demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı."

Başından beri "muhafif sendikacılığa" karşı tavrı bilinen iktidarın, bu yeni oluşum karşısındaki eğilimide açıklı: "Türk-İş'i arkalamak, onunda yardımı ile polisiye ve yasal önlemlerin eşliğinde DİSK'in şahsında de-demokratik sendikacılığı ezmek." Bu gerçek, DİSK'in kuruluşundan itibaren onun her eyleminde açıkça görüldü. DİSK kurulumu kurulmaz özellikle metal ve lastik işkollarında işverenlerle sert mücadelelere girmek zorunda kaldı. Ancak DİSK'in yürüttüğü tavizsiz "hak arama ve daha ileri TİS (toplu iş sözleşmesi) mücadelesi", işçileri bilinçlendirme mücadelesi, onun işçi yığınları içerisinde giderek daha fazla güven ve sempati kazanma-

sını sağladı. Diğer yandan DİSK'in şahsında tespit edilmesi gereken bir özellikte, onun o dönemde anti-empyralist, anti-amerikancı eylemlerde işçi örgütü olarak yer alması ve böylece politikleşme sürecinin içine daha da girmesidir.

Tüm bunlar ise devrin iktidarı AP'nin Türk-İş ve işverenler eşliğinde DİSK'e daha da saldırmasını, onu kapatmaya yönelik girişimleri beraberinde getirdi. Bu bağlamda 1970 yılında "DİSK'i fiilen işleme duruma getirmeye yönelik" hükümetin yasa değişikliği girişimi, işçilerin 15-16 Haziran da sert tepkilerine neden oldu. Özellikle, İstanbul ve İzmit'te yüzbinlerle ayaklanan işçi sınıfının bu eylemi, eylemin sendikal sınırları aşarak politik niteliğe ve kitleliliğe bürünmesi özellikleri ile, Türkiye işçi sınıfı tarihinde önemli bir yer tuttu. Ayrıca o dönemde belli aydın çevrelerde yürütülen "Devrimde işçi sınıfı öncü mü, değil mi" türünden işçi sınıfının tarihsel görevleri üzerine yayılan şüpheli görüşlere bu eylem en somut cevap oldu. 2 gün süren eylem sırasında polis tarafından 3 kişi öldürüldü. 100'lerce sendikacı tutuklandı. Ancak söz konusu yasa değişikliği bu büyük tepki sonucunda yürürlüğe konamadı.

12 Mart 1971'deki askeri faşist darbeden sonra gelen 2,5 yıllık dönem, işçi hareketinin idari ve askeri tedbirlerle bastırıldığı, birçok DİSK'li sendikacı ve işçinin baskıya uğratıldığı, hareketin nispeten suskun kaldığı bir dönem oldu.

Daha sonra gelen kısmi demokratik ortam, deyim yerinde ise DİSK'in niceliksel olarak çıg gibi büyüdüğü, nitel olarak geliştiği dönem oldu. Bu ise, başta Türk-İş üyeleri olmak üzere sendikalı sendikası işçilerin önemli bir bölümünün güven ve sempatisini kazanmasına neden oldu. Bu etkinliğin nedenleri şöyle sıralanabilir:

1) DİSK'in bünyesinde özellikle modern işkollarının (Metal, Kimya v.b.) genç ve dinamik unsurlarını toplaması.

2) DİSK'in hak alma (daha iyi toplu iş sözleşmesi), örgütlenmede başarılı ve değişik mücadele yöntemle-

ri uygulaması.

3) İşçilerin "sarı uzlaşmacı" Türk-İş'e karşı duydukları memnuniyetsizlik, DİSK'in işçilerin haklarını gerçekten savunması, daha iyi iş sözleşmesi bağlatması koşullarında ona işçilerin ilgisini arttırdı. Bu etken özellikle 73-77 yılları arasında DİSK'in çıg gibi büyüme-

sinde, çeşitli bağımsız ve Türk-İş sendikalarının DİSK'e katılmalarında ve Türk-İş'in yetkili olduğu birçok işyerlerinde DİSK'in örgütlenmesinde, kimi sendikası işçilerin ise DİSK'e üye olmasında kendini gösterdi. 1967'de kurulduğunda 5 üye Sendika ile 30.000 üyeye sahip olan DİSK, 1977'de 22 üye Sendikası ile birlikte yaklaşık 500.000 üyeye ulaştı.

DİSK'in bu döneme ilişkin sözü edilen nitel gelişimine ilişkin etkenler ise şöyle sıralanabilir:

1) "Demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı" temelinde, "Kararda tabanın söz ve karar sahibi olması" ilkesinin yaşama geçirilmesi.

2) DİSK'in politik olaylara duyarlılığının daha da

artması. Özellikle son dönemlerde DİSK, Türkiye işçi sınıfı tarihinde genel olarak az görülen politik hedefli eylemlerin ya bizzat örgütleyicisi, yada böylesi eylemlerde yer alan, politik tavır koyan örgüt oldu. (1976 Eylül DGM'ye karşı genel grev, 1975 de İstanbul ve İzmir'de gerçekleştirilen 100 binlik "demokrasi mitingleri", 20 Mart 1978 "Faşizme ihtar eylemi" dolayısıyla 1 günlük genel grev, 5 Ocak 1979 da K.Maraş faşist katliamını protesto için "5 dakikalık iş bırakma" eylemleri buna örnek olarak gösterilebilir.)

3) Örgüt genel demokratik, anti-faşist mücadelede diğer demokratik kitle ve meslek örgütleri ile birlikte kimi eylemler örgütledi. (1 Mayıs Komiteleri, "Demokratik Platform" vs.)

4) DİSK'e bağlı sendikalar özellikle bu dönemde stratejik işkollarında uzun süreli kitlesel grevlerin örgütleyicisi olmuştur. (Metal iş kolunda MESS grevleri, Tekstil işçilerinin grevleri, vs.)

5) DİSK bu dönemde yavaş yavaş nispeten zayıf olduğu devlet sektöründe girmiş, buralarda da örgütlenilen güç olmuştur. (Örneğin; metal, yeraltı maden, cam, tekstil vs.)

6) 1 Mayıs işçi günü üzerindeki 51 yıllık yasak, ilk defa 1976'da DİSK tarafından kırılarak, gün özüne ve tarihine uygun bir şekilde kutlanılmıştır.

7) Hak alma ve arama mücadelesinde DİSK'in uzlaşmacı Türk-İş'e olan üstünlüğü bu dönemde de DİSK'in geleneğine uygun olarak genelde sürdürülmüştür.

8) DİSK, Türkiye Kürdistanı'nda da örgütlenilen örgüt olmuş, böylelikle daha da yaygınlaşmıştır.

9) Tüm bu etkenler sonucu DİSK, toplumsal yaşantının sözü edilir, dikkate alınan unsuru olmuştur.

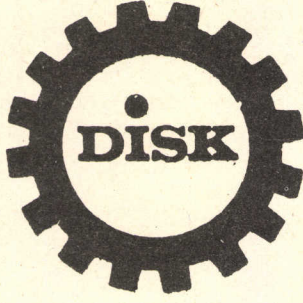
10) Demokratik yapısı gereği içinde bir dizi ilerici, sosyalist kişi ve gruplar barındıran DİSK, genel sol hareket içinde yaşanan kimi hatalardan da nasibini almak zorunda kalmış, süreç içinde gelişen kimi tasfiyeciliğiller nedeniyle örgüt için demokrasiyi bir zaman için tehlikeye düşüren konumla-

ra sürüklenmiş, hatta bir dönem bölünme tehlikesi ile yüz yüze gelmişse de bu, son 1980 deki 7. Kongre ile büyük ölçüde giderilmiştir.

Olumsuzluklar dizisine eklenmesi gereken bir noktada, DİSK'in 73-77 döneminde gösterdiği hızlı gelişmeyi, 77-80 döneminde aynı şekilde sürdürmemesidir.

Tüm bunlara rağmen DİSK, burjuvazinin korkulu rüyası olmuş, faşist saldırıların baş hedeflerinden biri haline gelmişti. 1 Mayıs 77'ye yapılan ve 37 kişinin ölümü ile sonuçlanan faşist

saldırı, yaklaşık 1 milyon işçinin 1 günlük genel grevi

ile protesto edilen eski DİSK genel başkanı K.

TÜRKLER'in öldürülüşü, bu konudaki bir siri olay yanında en somut örneklerdir.

Ha keza DİSK ve bağlı sendikalar, devlet eliyle sürdürülen saldırılara karşı da direnen güç olmuş, İzmir TARİŞ, Antalya ANT-BİRLİK, Adana ÇUKOBİRLİK örneklerinde olduğu gibi, işyerlerinin zamanın AP hükümeti eliyle faşistleştirilmesine karşı 1980 başlarında direnmiştir.

Kuşkusuz her eylem dört dörtlük olmamış, kimi hatalar yapılmış, hatta kimi yenilgiler bile yaşanmıştır. An-

cak nedenlerine burada girmeyeceğimiz bu tür olaylar bile, DİSK'in mücadele geleneğine gölge düşürmemiş, bilakis onun adı ve ilkeleri Türkiye işçi sınıfı tarihine kazınmıştır. Bu özellikleriyle burjuvazinin DİSK'ten ve işçi sınıfından ne kadar korktuğunu DİSK'e karşı açılan davaların içeriği çok açık göstermektedir.

12 Eylül askeri faşist darbesi ile kapatılan DİSK'in 30 üye sendikası ile birlikte yaklaşık 600.000 üyesi vardır.

DİSK DAVASI VE İÇERİĞİ

DİSK genel başkanı Abdullah Baştürk, 4 Mart 1983 tarihinde mahkemeye verdiği tahliye dilekçesinde şöyle diyordu:

"..... Elimizdeki hukuk dışı iddianame nedeniyle bu dava, temel insan hak ve özgürlüklerinden, demokratik işçi haklarından yapılacak geriye dönüşlerin gerekçesi olarak hazırlanmıştır? Sorusu zihinleri kurcalamaktadır. İddianamede, bu davanın bundan sonra insan hak ve özgürlükleri için mücadele edecek, demokratik işçi hakları için uğraş verecek işçi, sendikacı, demokrat ve yurtsever kişilere gözdağı verme aracı olarak kullanılabilceği izlenimini veren bölümler vardır.

..... İddianamenin temel amacı, Türkiye de DİSK öncülüğünde gerçekleştirilen ve 274 ve 275 sayılı yasalari gerçek anlamda hayata geçiren, demokratik işçi haklarını gerçek anlamda savunan bir sendikacılık anlayışının tasfiyesidir. Bu nedenle dava, demokrasinin, sendikal hak ve özgürlüklerin geleceğinin davasıdır."

Evet. Bu son cümle, yaklaşık 4 yıldan fazla bir zamandır sürmekte olan DİSK davasının içeriğini özlü bir biçimde ortaya koyuyor.

Birçok kereler dile getirildiği ve somut pratikte de görüldüğü gibi faşist cuntanın baştan beri amacı, işçi sınıfının ve geniş halk kitlelerinin kıpırdayamaz hale getirildiği "sessiz", daha doğrusu "tek sesli" bir toplum kurmak ve bu düzeni mümkün olduğunca ayakta

tutmaya çalışmaktı. Bu halen de böyle.

Ülkede takip edilen ekonomi politikadan toplu sözleşmelere s basın yasasına vs.'ye kadar toplumsal yavaşının her alanında kendisini hissettiren bu gerçek, kendini DİSK iddianamesinde ve davanın sürdürülüş biçiminde de açıkça ortaya koydu.

Daha başta, DİSK ve bağlı sendikalar davaları başlamadan, halen en ufak kanıtı hala gösterilememiş olmasına rağmen cunta şefi EVREN, DİSK'i "terörün ana kaynaklarından biri" olarak gösterdi. Davanın açılması aşamasında Askeri Savcı Süleyman TAKKELİ, eşi görülmemiş bir yasa ihlali yaparak, bir basın toplantısı ile DİSK yöneticilerini suçlaması; cuntanın kafa yapısını, anti-demokratikliğini baştan gösteren olaylardan biri oldu.

Evet. 52 idam istemiyle başlayan ve askeri savcının 3 aya yakın bir sürede okuyabildiği 842 sayfalık iddianame, cuntanın sahip olduğu siyasi anlayışın iç yüzünü, demokrasiye düşman içeriğini tüm çıplaklığı ile sergileyen bir belge niteliğindedir.

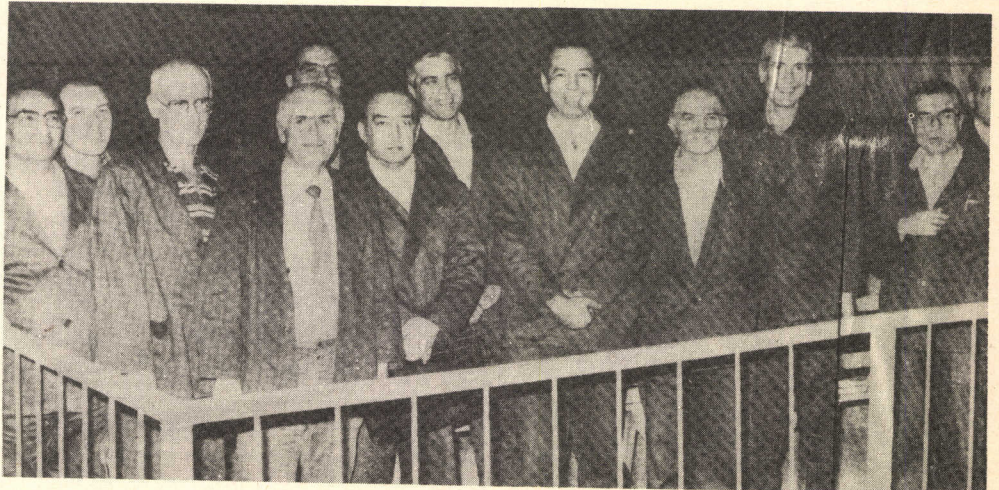
Bu özelliği ile iddianame, baştan sona kadar açık hukuk ihlalleri, yasa tanımazlıkları ile doludur. Dava, bütün yanları ile bir "terörizm" suçlaması üzerine oturtulmakta, tüm olaylar; DİSK'in geçmiş döneme ilişkin yasal faaliyetleri suçlanmaktadır. İddianamenin mantığı öylesinedir ki, anayasa ile teminat altına alınmış olan toplantı ve gösteri yürüyüşü, grev, düşünme, sendika kurma, serbestçe üye olma, seçme ve seçilme hakkı gibi temel haklar suçlanmaktadır. Hatta iddianameye göre bir sendikaya

yönetici seçilme, onu yönetme suçtur.

DİSK'i terörizmle, gizli örgüt kurmakla suçlayan iddianamede, bu suçlamalara hukuksal olarak gösterilecek hiçbir kanıt yoktur. Ayrıca DİSK'i böylesine suçlayanlar DİSK'de yaptırılan aramalar sonucunda "bir bıçak bulundu" bile diyememişlerdir.

Genel olarak toplanacak olursa, iddianame şu özellikleri göstermektedir:

- 1) İddia edilen suçların unsurları belirtilmemektedir.
- 2) Somut deliller gösterilememektedir.
- 3) İddialar, kıyas ve "dolayısıyla sonuca varma" gibi ceza hukukunda yasaklanmış yöntemlere dayanmaktadır.
- 4) Şüphe, varsayım ve tahmin boldur.
- 5) İddianame ve eklerinde DİSK'e ait metinlerde

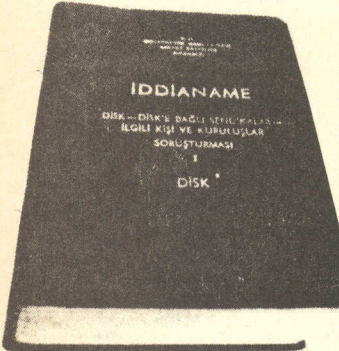
DİSK Yöneticileri mahkeme önünde

tahrifatlar yapılmış, saptırmalara başvurulmuştur.

6) Maddî hatalar, çelişkiler, bilgi hataları ve kavram kargaşalıkları oldukça fazladır.

7) DİSK'in bugüne dek resmi mercilerce denetlenmiş, onaylanmış Ana tüzükleri, hertürlü resmi açıklamaları, görüşleri, tüm faaliyetleri yasalara aykırı bir biçimde suçlanmaktadır.

8) İddianamenin yaklaşık 1/3'ü, DİSK'le ilişkisi olmayan "kanıt ve belgelerle"(!) doludur.

İddianamenin içeriği bir yana, davanın açılışı ve sürdürülüş biçimi bile tek başına, cuntanın ve mahkemelelerinin kafa yapısını ve gelecekte nasıl bir toplumsal düzen tasarladıklarını ortaya koymaya yetmektedir.

Cuntanın DİSK'e karşı izlediği düşmanca tutum, ta başından DİSK yöneticilerinin gözaltına alınması ile birlikte başladı. Hiçbir yasal gerekçe gösterilmeden "güvenceye"(!) alınan yöneticiler, yasal süreler aşarak 100 günden fazla gözaltında tutuldular. Gözaltı sırasında baskı ve işkenceye tabi tutuldular, tövbecarlığa zorlandılar.

Böylece 24 Aralık 81 de başlatılan dava da askeri savcı, kanunsuzluğuna bir yenisini daha ekleyerek mahkemede "savaş hali hükümlerini" uygulayacağını ilan etti. Ortada hiçbir gerekçe olmadan alınan bu kararın sanıkların savunma hakkını kısıtlamaya yönelik olduğu belli idi. Hemen ardından da avukat sayısının sınırlandırılması kararı geldi. Buna itiraz eden avukatlar, mahkemenin saldırgan ve öfkeli tavırları ile karşılaştılar. Bunun üzerine avukatlar, bu şartlar altında davalara katılamayacaklarını ifade ederek salonu terk ettiler.

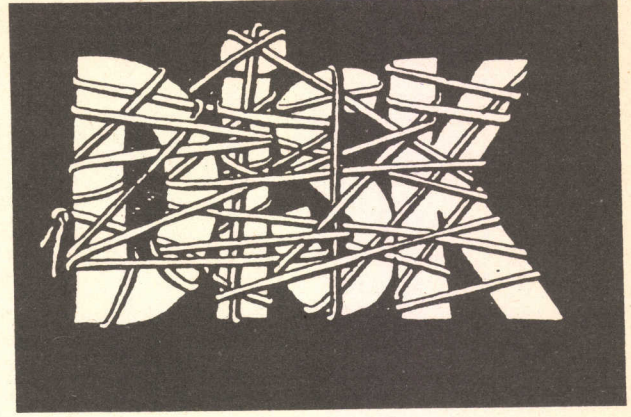
Avukatlar bu protestosu-na karşı cuntanın tavrı, İs-

tanbul Barosu başkanı Orhan Apaydın'ı ve bu arada DİSK hukuk dairesi çalışanı Av. Ercüment Tahiroğlu'nu gözaltına alması oldu. Mahkeme de böylesine terör estiren cunta savcılarının anti-demokratikliğini gösteren örnekleri çoğaltmak mümkün.

Böylesi şartlara bir de cezaevindeki kötü koşullar (tek tip elbise vs.), muameleler (sanıklara savunma için kağıt kalem verilmemesi, avukatlarla görüşmelerin sınırlandırılması ve bunların dinlenmesi vs.) eklendiğinde faşist cuntanın senaryosu daha da netleşmektedir.

Olayın diğer bir yanını da DİSK'e bağlı sendikalara karşı açılan davalar oluşturuyor. Merkez davanın ardından, sırasıyla tek tek sendikalara karşı açılan davaların içerik ve biçim olarak DİSK davasından hemen hemen hiçbir farkı yok. Tek fark, DİSK davasında yöneticiler hakkında idam cezası istenirken, burada sanıklar hakkında standart olarak 6-20 yıl arası ceza istenmesidir. Halen devam etmekte olan bu davalarda izlenen yöntem bu davaları giderek DİSK merkez davasına katmak olmuştur.

Böylece, 52 kişi ile başlayan Merkez DİSK davası, iddianamenin tek tek yöneticilerinin davaya katılmaları ile kapsamı genişlemeye başlamış, son olarak sendika

davalarının önemli bölümünün de merkez davaya katılmaları ile sanık sayısı birden 1.400 civarına, idam istemi de son olarak 78'e ulaşmıştır.

Türkiye'de çıkan günlük gazetelerin (özellikle Cumhuriyet'in) verilerine dayanılarak yapılan araştırma, dava hakkında aşağıdaki rakamsal tabloyu vermektedir:

9.3.84 tarihli Cumhuriyet gazetesine göre; bugüne dek DİSK davası ile ilgili olarak; 3.964 kişi soruşturulmuş, bunların 1.138'i hakkında dava ile ilgili olmadıklarına karar verilmiş, 1.379 kişi yakalanamadığı için dosyaları davadan ayrılmış, 1.233 sendikacıya karşı da dava açılmıştır.

DİSK ve bağlı sendikalara karşı açılan davaya muhatap olanların toplam sayısı ise şimdilik 2.411'i bulmaktadır. Heran artabilecek olan

bu sayı ise, DİSK iddianamesinde sözü edilen tahmini 2.000 rakkamının oldukça üstündedir.

1984 Eylül'ünde Abdullah Baştürk ve arkadaşlarının 4 yıllık aradan sonra serbest bırakılmalarına rağmen, dava yukarıda izah edilen özelliği ile devam etmektedir. Uluslararası demokratik kamuoyunun da tepkisini çeken DİSK davasında son serbest bırakılmalar, şüphesiz ki Türkiye işçi sınıfı ve uluslararası dayanışma için bir kazanımdır. Ancak faşist cuntanın geleceğe yönelik "sendikacılığı cezalandırma" düşüncesinin halen devam etmekte olan dava nedeniyle bugünde gündemde olduğu unutmamak, Türkiye işçi sınıfı ile uluslararası dayanışma görevinin halen güncel olduğunu bilincimize çıkarmak yurtseverlik gereğidir.

DİSK'in Avrupa Sendikalar Birliği'ne üyeliği kabul edildi

Avrupa Sendikalar Birliği (ASB), 31.1.1985 günü DİSK'in üyeliğini kabul etti. ASB'nin konuya ilişkin kararının türkçe çevirisini aşağıda yayımlıyoruz.

Avrupa Sendikalar Birliği'nin Yürütme Kurulu, DİSK'in üyeliğini oybirliği ile kabul etti. Bilindiği gibi üyelik müracaatı 1979 yılında askeri darbeden önce yapılmıştı.

Eylül 1980 askeri darbeden bu yana Türk askeri rejimi -şiddet ve terörle mücadele adı altında- temel özgürlükleri ve önemli demokratik hakları ortadan kaldırdı. Sendikaları yok etti ve çok sayıda DİSK üyesini tutukladı.

ASB ve üyesi sendikalar, diğer uluslararası sendikalar, Türk hükümetinin sendikacılara ve ailelerine yönelik baskılara son verilmesi için hükümetleri, Avrupa ve uluslararası kuruluşları etkilemeye çalıştı.

ASB üyesi kuruluşlarla birlikte tutuklu sendikacılar ve aileleri için maddi ve hukuksal yardımlar örgütledi. Hiç şüphe yok

ki, bu girişim ve uğraşlar 4 yılı aşkın bir süreden beri tutuklu bulunan sendikacıların serbest bırakılmasına katkıda bulundu.

Sendikacı arkadaşların serbest bırakılmasına karşın, sendikal özgürlükler halen yasak, sendikal haklar son derece sınırlı.

DİSK'in ASB'ne üyeliği, Türk sendikacılarının ve ASB'nin Türkiye'de temel özgürlüklerin, işçi ve sendikal hakların güvence altına alınması için mücadele kararlığının göstergesidir.

Sendikalara ilişkin yürürlükte olan yasa çerçevesinde, TÜRK-İŞ'in yeniden üyelik müracaatı yapması için 1986'nın ikinci yarısında yapılacak olan kongrenin kararını beklemesi gerekiyor. Yürütme Kurulu, TÜRK-İŞ'in üyelik müracaatına olumlu yanıt vereceği görüşündedir.

KURTULUŞ HAREKETLERİNE KARŞI "SIKI İŞBİRLİĞİ"

1984 yılı sonlarında Brüksel'de çeşitli NATO organlarının toplantıları yapıldı. NATO Daimi Temsilciler Komisyonu, Parlamenterler Asamblesi, Savunma Bakanları toplantıları gibi.

Bilindiği gibi bu toplantılarda, NATO'yu oluşturan ülkeler alışlageldiği biçimiyle çeşitli sorunlar üzerinde durur, kararlar alır, politika saptarlar. Geçen yıl ise üzerinde durulan konular arasında ABD tarafından sunulan yeni savaş doktrini; "kara-hava savaşı (Air-Land Battle)" özel bir ağırlığa sahipti. Sonunda "Rogers Planı" olarak da bilinen yeni savaş stratejisi diğer ülkelerin temsilcileri tarafından kabul edildi ve böylece bunun NATO'nun yeni savaş stratejisi haline gelmesi doğrultusunda önemli bir adım daha atılmış oldu.

Ancak bahsi geçen toplantılarda dünya barışını tehdide yönelik olarak atılan yeni adımlar sadece bundan ibaret değildi. Emperyalist kampın saldırı örgütü NATO toplantılarında ulusal kurtuluş hareketlerine, halkların diğer ilerici istemlerine karşı daha geniş ölçekli saldırıları hedefleyen kararlar da alındı. "Terörizme karşı mücadele" adı altında alınan ve NATO üyesi ülkeler arasında "sıkı işbirliği"ni öngören bir dizi kararın alınması bunun açık örneğidir. Bu kararın bir bölümünde şunlar yazılı: "Parlamenter Asamblesi terörist grupların NATO ülkelerinin toprak bütünlüğüne yönelik herhangi bir temelden yoksun açık veya kapalı tehditlerinin bilincindedir".

Büyük patron ABD yönetimi ve diğer saldırgan NATO çevrelerinin "Terörizm" ve "bölücü faaliyetlerden" kastettiklerine bakılırsa, atılmakta olan adımların ne ölçüde tehlikeli olduğu daha iyi kavranabilir. Bilindiği gibi ABD yönetimi, kendi "çıkar bölgeleri"ndeki her türlü ilerici, anti-emperyalist hareketi, sömürü ve baskıya yönelen her çeşit davranışı "terörist" olarak nitelendiriliyor. Daha doğrusu kim kendi ülkesine, sahip çıkmak istiyor; onun özgürlüğü, gelişip kalkınması için çaba harcıyorsa "terörist" tir ve "hürriyetlerin savunucusu", "demokrasi aşığı" kovboy Reagan yönetiminin hışmına uğrar. Bu görüşe göre Nikaragua, Salvador, Filistin ve Güney Afrika halklarının yürüttükleri mücadele terörist niteliktedir. Türkiye, Pakistan, Güney Kore gibi ABD kuklası yönetimlerin işbasında oldukları ülkelerde milyonlarca insanın faşist baskı ve teröre karşı verdiği haklı mücadele de aynı şekilde teröristliktir.

Yukardaki alıntıda yer alan "terörist grupların NATO ülkelerinin toprak bütünlüğüne yönelik herhangi bir temelden yoksun açık veya kapalı tehditleri" belirlemesi ise daha özel bazı durumlara ilişkindir. Bilindiği gibi bazı NATO ülkeleri bu konuda ciddi sorunlarla karşı karşıya bulunuyorlar. Örneğin; Türkiye, Fransa, İspanya ve İngiltere'nin durumu böyledir. İngiltere İrlanda'nın Türkiye ise Kürdistan'ın bir kısmını, İspanya ve Fransa Bask ülkesini işgal altında tutmaktalar. Gene her

iki devlet yönetimleri de bu ülke halklarının baskı ve sömürüye karşı yürüttükleri haklı mücadeleyi "terörist eylemler" şeklinde nitelendiriyor ve uyguladıkları insanlık dışı politikayı bununla gizlemeye çalışıyorlar.

Hatırlanacağı gibi faşist cunta Türkiye Kürdistan'nda halkımıza karşı açtığı son savaşı da bu tür gerekçelere dayandırmaya kalkıştı. Kaldı ki faşist cunta sadece Kürdistan'da estirdiği sömürgeci terörü böyle göstermeye kalkışmakla yetinmiyor, Türkiye genelinde de demokratik hak ve özgürlükleri yok edişini "teröre karşı mücadele" demagojisiyle gizlemeye çalışıyor.

NATO'nun aldığı son karar ise bu örgüte üye devletlerin baskı altında tuttukları halkların haklı mücadelelerine karşı daha sıkı işbirliği yapmalarını öngörüyor. Nitekim bundan bir süre önce Kürdistan'a yöneltilen son saldırı üzerine parlamentoda açılan tartışma sırasında Federal Alman hükümetinin sözcüleri, Türk hükümetinin Kürt halkına değil, "bölücü ve terörist gruplar" a karşı operasyon düzenlediğini ileri sürerek açık biçimde cuntanın ağızıyla konuştular, ona yardımcı oldular.

Ve bütün bunlar şunu gösteriyor ki Kürt ve baskı gören diğer halkların kurtuluş mücadeleleri gelişip güçlendikçe, saldırgan NATO çevreleri bu halklara karşı izlenen barbarca politikayı daha açık biçimde destekliyecek, dostlarının yanında sahnede eskisine oranla daha fazla boy gösterecekler.

"KURD"

Lı Yekitiya Sovyet, bı navê "KURD" pirtukek nuh lı Moskova hat weşandin.

Niviskarê vi pirtukê A.M. Mên-teşavili ye. Bı xwe Gurciye û derheqa kurdan da hetani nıha pır pirtukên wi bı zımanê gurci hatiyi çapkırın: Pırsên diroka Kurdan lı Rojhilata Navin dı sedsala XX. Kurd û Kurdistan, û. hwd.

Berpırsiyarê redaksiyona pirtuka "KURD" hozanê mezın, dirokzanê nav û deng M.S Lazarev e.

Pirtuka bı navê "KURD" jı 238 rûpelan û bı sê beşên bingehin hatiye parvekirin. Dı pêşgotinê da Mên-teşavili nivisiye, ku axa Kurdistanê dı nav çar devletên rojhilata navin û nêzik hatiye parvekirin. Kurdistan 408 km2 e. Herdem biyanıyan jı bo destxıstina axa Kurdistanê êriş anıne û Kurd jı hember wan rawestıyan e.

Destpêka sedsala 16.. an da, imparatoriya Osmani û İran, bı peymana "Zahib" sala 1639 Kurdistan dı nav xwe da parvekirin; piştı şerê ci-

hanê yekemin Kurdistan carek dın hat parvekirin û bû çar perçe. Jı ali kultur, abori, civaki û rêzani her perçên Kurdistan ne wek hev in.

Dirokzanê bısor dı vê pirtukê da taybeti lı ser pırsên jêr sekıniye.

A- ABORÎ, JİYAN, REWŞÊN û ŞARİSTAN

1- Pez xwedikırın, 2- Zevi çandın, 3- bingeha şeweyên zevi çandınê, 4- rewşa rençberên zevi çandınê, 5- Bajır û jıyana bajêr, rewşa pêşekariyê û bazırganiyê lı Kurdistan Tırkiyê, İranê û Suriyê, 6- Jın (kulfet, pêwendiya mirovi -xızmi-exlaq û ol, 7- rewşên û şaristan (zıman û nivısandın, wêje, weşanên pêryodi)

B- ÊLÊN KURDAN û HEVGIRTINA ÊLAN

1- Rewşa abori û civaki yê êlan, 2- pêwendiya abori dı nav êlan da, 3- sistema yekitiya rêzani ya êl û hevırtına êlên Kurdi, 4- bingeha rêzaniê ..hukmê serokan, êl û imaret, serdarên navbendi.

C- PÊWENDİYÊN ZEVIÇANDINÊ û PÊŞDAÇÛNA ABORÎ

Dı vi beşê da hozan, jı dirokê heyra roja iro lı Kurdistanê da zeviçandinê û xebata karkeran bı kirê lı cem derebegan û dewlemandan; formên parvekirina berhemên zeviçandinê û reform û serrastkirina zeviçandinê lı hemû perçên Kurdistanê sekıniye.

Hozanê mezın dı vê pirtuka xwe da çavkani jı pır zımanan -rusi, ingilizi, erebi, tırki, farsı, pêkaniye.

Pirtuk jı ali naveroka xwe da pır dewlemend e. Niviskar pır ber xwe dayê, ku jı hemû ali ve jıyana Kurd û Kurdistanê lı xwendevanan bı zımanê rusi bide naskırın. Lê hozan, dı dawıya pêşgotına xwe dibêje, ku weki ew xebata pirtuka yêkemin e lı Yekitiya Sovyet da lı ali yê hemu jıyana Kurda hatiyê nivısandın, Jı bêr vê yekê, dibe ku dı vê pirtukê da kêm û kurti hebın; ezê pır kêfxwêş bım, ku xwendevan bawerıya xwe lı ser bıdın.

KARDOX/ SOVYETİSTAN

ANA DİLDE DERS HAKKI

Bilim ve Eğitim Sendikası'nın (GEW) Köln Şube Başkanı
Reinhardt Hocker ile Söyleşi

FAC'deki yabancı çocukların ana dilde ders ve yabancıların kültürlerini yaşatma sorunları güncel bir konu olarak tartışılıyor. KOMKAR'da Newroz eylemlerine paralel olarak, Kürt çocuklarına ana dilde ders, Radyo ve TV'de yayın, sosyal danışmanlık gibi haklara yönelik bir kampanya başlatmış bulunuyor. Bu tartışmalar ve soruna değişik yaklaşımlar üzerine okuyucuları bilgilendirmek, bu alandaki çalışmalarını güçlendirmek için Dengê KOMKAR'da konuya ilişkin yazılara yer vereceğiz. Bu sayıda, Eğitim ve Bilim Sendikası GEW'in Köln Şube Başkanı Reinhardt Hocker ile yaptığımız bir söyleşiye yer veriyoruz. Ayrıca okuyucularımızın da konuya ilişkin görüşlerine olanaklarımız çerçevesinde yer vermeye çalışacağız.

Dengê KOMKAR Redaksiyonu

Dengê KOMKAR: Bay Hocker, GEW'in Federal Almanya Cumhuriyeti'nin (FAC) Eğitim sistemine olan yaklaşımı hakkında bilgi verirmisiniz? Size göre Federal Hükümetin eğitim alanındaki tedbirleri neye hizmet ediyor?

R.Hocker: FAC'deki eğitim sisteminin temel yapısına ilişkin şunları söylemek istiyorum. Eğitim sistemi değişik okul sistemlerinden oluşuyor. Farklı sürelerle sahip okul tipleri; Realschule (orta okul), Hauptschule (Ana okul) ve Gymnasium (Lise) var. Bu okullar tedrisat ve bitirme dereceleri açısından farklıdır. Son yıllarda, ana okul ve orta okullar arasındaki yaklaşımlar söz konusu. Sonuç olarak, 18. yy'da ortaya çıkan ve 18.yy'ın ikinci yarısında Mutlakiyet'in etkisiyle biçimlenen bu okul sistemi sosyal tabakalara yöneliktir diyebiliriz. GEW'in ve tüm sendikalar hareketin eleştirisi de bu yöndedir. Biz bir bütünlük arzeden ve tüm öğrencilere hitap eden ve farklı tabakalardan gelen öğrenciler arasında ayrımcılığı ve eşitsizliği giderecek bir okul sistemi talep ediyoruz. Kaynaşmış Gesamtschule (birlik okulu) uygulamasını, bu yönde atılmış bir adım olarak görüyoruz.

Yüksek okullara ilişkin olarak şunu söylemek istiyorum: Bu alanda, 1970'li yılların başındaki reform girişimleri gerçekleşmedi; idari bir takım değişikliklere takılıp kaldı. Bu gün Yüksek Okul alanında, kapasitelerin daraltıldığı, okulların kapatıldığı, işçi çocuklarının Yüksek Okullara girişinin zorlaştırıldığı, eğitimin küçük bir azınlığın hizmetine sunulmak istendiği bir gelişmeye şahit oluyoruz.

Dengê KOMKAR: Yabancı çocuklara ve gençlere yönelik eğitimin amacı, uygulaması ve bu alandaki sorunlar nelerdir? Uygulanmakta olan değişik modellerin amacı nedir? GEW'in bu konudaki tavrı ve önerileri hakkında bilgi verebilir misiniz?

R. Hocker: Federal Almanya'daki okullar ve bir bütün olarak eğitim politikası, başlangıçta yabancı çocukların eğitim sorununa gerçekçi bir yakla-

şımdan uzaktı. Bu soruna çok geç el atıldı. Yabancı çocukların gelişimi teşvik edilmedi. Öğretmenler, anne babalar ve öğrenciler bu konuda hazır hale getirilmedi. Öğrenim araç ve gereçleri yoktu. Ve ana dilde ders konusunda hiç bir çaba gösterilmedi. Yabancı çocuklar, okul sistemiyle baş başa bırakıldı.

1970'li yılların ortalarında sosyal demokratların yönetimde bulunduğu eyaletlerde entegrasyon (kaynaşma) talebi gündeme geldi. Buna göre, yabancı çocukların hızla okul sistemine entegre edilmesi öngörülmekteydi. Görüldüğü gibi bu yaklaşım, yabancı çocukların kendi dil ve kültürlerini öğrenme ve geliştirme hakkını gözardı ediyordu. GEW ve DGB'ye göre, kaynaşma adı altında, yabancıların kendi dil ve kültürlerinden kökten koparılması amaçlanıyordu. Diğer taraftan biz, yabancıların almanca ve temel bilgileri öğrenmelerini ve Alman toplumunda kendilerine bir yol çizmeleri açısından gerekli görüyoruz.

Yabancı çocukların dil ve kültürlerini geliştirmeye ve yaşatmaya ilişkin önerilerimiz Kuzey Ren Westfalya eyaletinin eğitim politikasında yürürlüğe sokulmadı. 2 yıl önce, bu eyaletin Kültür bakanlıklarınca alınan bir kararla, ana dilde ders hakkı mecburi olmaktan çıkartılıp, gönüllü bir teklif haline getirildi. Bize göre, ana dilde ders, eğitimin bir parçası haline getirilmeli ve buna uygun bir biçimde yabancı öğretmen alınmalıdır. Biz, çok kültürlü

bir eğitimden yanayız. SPD içinde de buna karşı çıkan görüşlerin yaygın olduğunu söylemekte yarar görüyorum. Çok kültürlü bir eğitim, bana göre Alman toplumunun gelişimi ve Alman çocuklarının eğitimi için yararlar sağlayacaktır.

Bayern ve bazı diğer eyaletlerde yabancı çocukları ayrı bir eğitime tabi

tutarak ayırmayı amaçlayan bir uygulama var. Biz bu uygulamaya kesinlikle karşıyız. Bu uygulama yaşam gerçekleriyle bağdaşmıyor. Çok kültürlü eğitimi ve yaşamı hedefliyorsak, o doğrultuda yabancı ve Alman çocuklarının birlikte eğitimini ve okullarda birlikte yaşamını gerçekleştirmek zorundayız.

Dengê KOMKAR: Burada yaşayan Türkiyeli işçilerin yaklaşık dört'te birini Kürtler oluşturmaktadır. Bunlardan 17.000 kadarı Köln'de yaşıyor. Federal hükümet ve makamlar şimdiye kadar Kürt işçilerin varlığını inkar edici bir tavır takındılar; KOMKAR ve diğer bazı Kürt örgütleri yıllardır ana dilde ders hakkını Kürt çocukları için talep ediyor. Bu ve diğer istemlerimiz demokratik çevreler tarafından destek bulmasına karşın, politik sorumlular nezdinde halen dikkate alınmıyor. Siz bu soruna nasıl yaklaşıyorsunuz? GEW bu konuda neler yapabilir?

R.Hocker: Bu önemli bir konu ve ben buna ilişkin içtenlikle açıklama yapmak istiyorum. GEW'in bu konuda

ok az düşünce yürüttüğünü üzülerek belirtmek istiyorum. Ben, ana çalışma alanımın Türkiye olması nedeniyle sorunu biliyorum. Bana göre, GEW, bu konuda TÖB-DER'in takındığı tavıra sahip çıkmalıdır.

Bildiğim kadarıyla, 1978 yılında TÖB-DER, düzenlediği Demokratik Eğitim Kurultayı'nda, kemalizm dogmalarına karşılık, açık bir biçimde Türkiye'de değişik kültürlerin varlığını dile getirmiş, Türkiye Kürdistanı'nda Kürt çocuklarına ana dilde eğitim talebini ileri sürmüştür. FAC hükümetinin, bu konuda İsveç ve Fransa hükümetlerinin takındığı tavrı takınması gerekir. Bildiğim kadarıyla, bu iki ülkede Kürt dili ve kültürünün gelişmesi için olanaklar yaratılmış durumda.

İlke olarak Kürt çocuklarına, kendi ana dillerini öğrenme olanağı vermek, Türkiye'deki kültürel baskıyı onaylamak anlamına gelir.

Bu soruna ilişkin olarak, GEW içinde yeterli tartışmanın yapılmadığı, tartışmaların yapılmasının gerekli olduğuna inanıyorum. Çok değer verdiğim TÖB-DER'in konuya ilişkin tavrına sahip çıkmanın doğru olacağı görüşündeyim. Ben resmi devlet okullarında, insan hakları arasında saydığım ana dilde ders hakkının Kürt çocuklarına tanınmasından yanayım.

Bu konuda TÖB-DER'li arkadaşlardan öğrenecekerimiz var. Onlarla birlikte çalışmamız gerekiyor.

Dengê KOMKAR: Sizin Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesine karşı aktif çabalarınızı biliyoruz. Sık sık Türkiye'de politik duruşmalara gözlemci olarak katıldınız. Pekçok Kürt ve Türk demokrati bu vesileyle sizleri tanıyor ve çalışmalarınıza değer veriyor. Bu konuda okuyucularımıza söylemek istediğiniz bir şey var mı?

R.Hocker: Önce şunu belirtmek isterim: Nerede olursa olsun insan hakları uğruna mücadele etmek, sendikal hareketin kopmaz bir parçasıdır. Bu nedenle sendikalara Türkiye'de insan hakları konusunda önemli görev düşüyor. Bununla bağlantılı olarak, burada milyonlarca Türkiyeli ile birlikte yaşadığımız unutulmamalıdır. Dolayısıyla Türkiye'deki gelişmeler karşısında tavırsız ve sessiz kalamayız.

Bugünün koşullarında, Türkiye'deki demokratlara, sendikacılara ve tüm muhalefete, yalnız olmadıklarını, onlarla dayanışma içinde olduğumuzu göstermeliyiz. İnsan haklarının çiğnenmesi konusunda geniş bir kamuoyu yaratarak, askeri cunta ve politik merciler üzerinde yoğun bir baskı oluşturmalıyız. Türkiye'deki demokratlarla dayanışma çalışması sendikal çalışmanın önemli bir parçası haline getirilmelidir.

Dengê KOMKAR: Bay Hocker bu söyleşiden dolayı size tüm okuyucularımız adına teşekkür eder, başarılar dileriz.

BULGARİSTAN'A KARŞI YENİ BİR HAÇLI SEFERİ

(Baştarafı Sayfa 6'da)

özgür sendikal mücadele hakkı gaspedilmiş olan işçi sınıfı, geniş köylü kitleleri, memurlar, esnaf ve sanatkar dahil Türk halkının ezici çoğunluğu bu yönetim tarafından açlığa, perişanlığa mahkûm edilmemiş mi? Sömürü ve baskıya karşı çıkan Türk halkının ilerici, devrimci evlatları; işçiler, aydınlar, sendikacılar, barışsever insanlar işkence çarklarından geçirilmiyor mu? Bunlardan bir çoğunun işkencelerde katledildiği, sakat bırakıldığı ve yıllarca süren hapis cezalarına çarptırıldığı bilimeyen birşey mi? O halde sormak gerek, siz Bulgaristan'da Türklere baskı yapıyor diye yaygara koparanlar, dünyanın en gaddar yönetimlerinden birinin kendi ülkenizde, kendi halkınıza karşı uyguladığı bunca zulüm ve baskı karşısında niye sesinizi çıkarmıyorsunuz? Türkiye'deki faşist eşkiyalık karşısından neden susuyorsunuz? Eğer sizi ilgilendiren gerçekten demokrasi ve insan hakları olmuş olsaydı bunca teröre karşılık hala faşist cuntaya alkış çalar mıydınız?

Gene dikkati çeken diğer bir nokta ise Bulgaristan'da yaşayan Türklere ait türkçe isimlerinin zorla değiştirildiği, onun yerine bulgarca isimler verildiği demagojisidir. Varsayalım ki dünyanın herhangi bir köşesindeki herhangi bir ülkesinde böyle bir uygulamaya başvuruluyor. Peki acaba şu ırkçı Türk burjuva basınının, her ne ad altında olursa olsun buna karşı çıkmaya, bunun demokratik bir uygulama olmadığını söylemeye hakkı var mı?

O Türk burjuva basını ki Cumhuriyet dönemi boyunca Kürdistan'da sürdürülen sömürgeci politikayı desteklemeyi başlıca görevlerinden biri olarak görüyor. O Türk burjuva basını ve orada demokrasi lafları emekten geri kalmayan her boydan burjuva yazarları ki Kürt tarihini inkar eden, Kürt müziğinin söylenmesini, dilinin konuşulmasını, Kürtçe ile yazı yazılmasını yasaklayan politikayı hararetle savunuyor, ırkçı-sömürgeci efendilerinin Kürt halkına karşı sürdürdükleri katliamları, soykırımlarını ve sürgünleri alkışlıyorlar. Türk hükümetlerinin yalnız Kürdistan'da değil, yurtdışında bulunan temsilciliklerine direktifler göndererek başka ülkelerdeki Kürt çocuklarına dahi Kürt isimlerinin konulmasını engelleme girişimlerinin en hararetli savunuculuğunu yapıyorlar.

Şimdi bütün bu gerçekler orta yerde dururken faşist-sömürgeci güçlerin döktüğü kanları kalemlerine mürekkep yapan ve beyinlerini, "yeteneklerini" üç-beş kuruşa satan kiralık kalem sahiplerinin demokrasi, insan hakları üzerine ahkam kesmelerini kim ciddiye alır. Açıktır ki ne onların, ne efendileri olan parababalarının ve ne de Evren-Özal çetesinin bu türden sözler söylemeye hakları yoktur. Bu tayfanın de-

mokrasi ve insan hakları sözcüklerini ağızlarına almaları, bu soylu değerlere karşı saygısızlığın en büyüğüdür, bunları kirletme çabasından başka bir şey değildir.

Gerici, faşist güçler bu yöntemlerle insanlık dışı politikalarını gözlerden gizleyemez, sosyalist ülkelerin, ulusal kurtuluş hareketlerinin ve barışsever ilerici güçlerini gelişip güçlenmesini engelliyemezler. Kuşkusuz onlar, kazdıkları kuyuya kendileri düşecekler.

Basın Toplantısı

Gerici-faşist Türk burjuva gazetelerinde boy-boy Bulgaristan'da "Türklerin öldürüldüğü" "çatışmaların çıktığı" gibi düzmece resim ve büyük puntolarla yazıların yayınlandığı günlerde, Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da "Uluslararası uyuşturucu maddeler trafiği" konulu bir basın toplantısı düzenlendi. Basın toplantısına 250 dolayında gazeteci ve ajans mensupları katıldı.

Basın toplantısının ilk günü, Bulgar resmi makamlarının ele geçirdikleri uyuşturucu maddeler gösterildi ve bunların büyük çoğunluğunun Türkiye'den geldiği belgelerle sergilendi. Ele geçirilen eroinin 500 kilosu basın mensuplarının gözleri önünde fırına atılarak yakıldı.

Diğer yandan, Papa suikastı ve Ağca ile Antonov arasında kurulmak istenen ilişkiler üzerine de bilgilerin verildiği basın toplantısında, Bulgaristan hakkında yalan beyanda bulunmaktan dolayı Ağca hakkında dava açacaklarını belirttiler Bulgar yetkililer.

Toplantının ikinci günü Türk burjuva gazetelerinde "Öldürüldü", "zorla ismi değiştirildi" "katledildi" diye resim ve isimleri çıkmış olan üç Bulgar vatandaşı Türk, uluslararası basın mensupları ile (BBC, Reuter Ajansı, Amerikanın Sesi, WDR) görüştürüldü. Ajans mensuplarının çeşitli sorularına cevap veren Türkler, kendileri hakkında yazıların yalan olduğunu, isimlerinin kendi istekleri doğrultusunda değiştirildiğini, bunun bilinçli bir şekilde çarptırıldığını söylediler.

Basın toplantısında yalanlarının ortaya çıkması üzerine Türk gazetecileri, ertesi gün "Türk oldukları iddia edilen kişiler, kendilerine ezberletilen sözleri tekrarladılar" diye yazılar yazarak bir kez daha gerçekleri çarpıtmaya çalıştılar.

Diğer yandan Türk gazetelerinde bu yalanların yazıldığı bir dönemde, ABD yönetimi de sözümona "Bulgar zulmü"nü doğrular açıklamalarda bulunuyordu. Açıklamalarda yoğun araştırmalara rağmen ellerinde "Türk basınında çıkan haberlerin aksini ispatlayacak başka belgelerin bulunmadığı" söyleniyordu ve sadece Türk gazetelerinde çıkanlarla yetiniliyordu.

Dersên Zmanê Kurdi

33

Sazkırın

Piştî sala 1917 dî Rûsiyê da sazûmanek nûh sazû; zordesti çû azadi hat.

Emê rojeki gelê xwe ji nirê bîndestiyê xilaskin û dî welat da jinek nuh sazkin.

Fêm kırın

Meriv dî saya zmên da hev û du fêm dıke.

Min ji gotina te tiştêk fêm nekır.

Büyêr : Du êvarê telewizyonê büyêrên İranê nişanda.

Derketina Roja Welat büyerek mezın bû.

Hini kırın;

I

Hevokên jêrin biguhurinin demên dın (demên ku hün hini wan bûne)

Weki ha:

Ez dıçım bajêr (dema niho - şimdiki zaman)

- Ez çûm bajêr (boriya dudar - dîli geçmiş)
- Ez çûme bajêr (boriya têdayi - mişli geçmiş)
- Ez biçım bajêr (Raweya blani - Dilek kipi)
- Ezê biçım bajêr (Dema pêşî - gelecek zaman)

1- Ez ji Mahabatê tēm.

2- Pez li zozanan dıçêre.

3- Cotkaran cotê payizê kırına

4- Par zıwıstanê pır berf bari.

5- Tu ê kınge dıçı sukê.

6- Bila bavê wi rûn û p. îer bıfroşê

7- Ez ê kilok tiri bıxwım.

8- Cwık bı alikariya perê xwe dıfırın.

9- Wan iro sibê çay wexwar.

10- Pêr, Şahan li mal bûye.

II

Bı hokerên jêrin hevokan çêbıkın:

Jêr, jor, dor, ser, bın paş, pêş hundır, der, çem, hıngê, kınge, car car, çend ewqas.

Wek ha:

Mala me li jêri gund e.

III

Bı rengdêrên jêrin hevokan çêbıkın:

Dırêj, kurt, bilınd, nızım, kûr, nêzık, dûr, germ, sar, hışk, nerm, sor, zer, kesk, şın.

IV

Bı lêkerên jêrin hevokan çêbıkın:

Qijın, grın, dı heqê da hatın, tûj kırın, webûn, vêxıstın, rızgarkırın, wında bûn, fêm kırın, ji bir kırın, rakırın, saz kırın, pêş va bırın, dızın.

Weki ha:

Mırışk çıma dıqije?

MİR CELAL

Navê gundê me Mırcan e. Erdê wê nêvi deşt e, nêvi çiya û zozan e. Mırcan gundeki xweş e, bı dar û ber e. Deştê da lı ciyên avi tıtûn, pembû û kunci dıbe. Niha sıq ji tê ajotın. Lı ciyên bej ceh, genım û nisk rınd dıbe. Lı guntarên çıyan, lı ser mêrg û zozanan keriyên pez dıçêrın.

Mırcan, bı تمامی ya mir Celal e. Kal û pirekên me dıbêjin ku bapirê wi Mir Mihemed xwediyê 120 gundan bûye. Mir Mihemed dı wexta Osmaniyan da mirê miran bûye, lı vê dorê hukım hemû dı dest wi da bûye. Wi erdeki freh bı dest xıstıye û lı ser xwe tapi kırıye. Bı vi awayi ev gund bûne mılke wi.

Piştî mırına Mir Mihemed mılke wi dı nav kurên wi da parva bûye, niha gele newiyên wi hene. Ji wan, Mir Celal, xwediyê 15 gundan e. Ango weki Mırcanê 14 gundên wi yên dın hene.

Gund berê 60 mal bû. Xelkê gund hemû colegê Mir bû, Mir, her yeki erdek dabûyê û wana bı gan ew erdan dajot.

7-8 sal berê, mir traktor ani gund. Êdi minetê wi bı cotê colegan ne ma. Wi, erdê gundiyan ji dest wan girt û xwest ku ji gund derkevın, bıçın.

Gund kete şınê. Gundi lı rawera Mir gerin, jê ra gotın: "Me ewqas sal xulamtiya te û bav û kalê te kırıye. Niha tu me diki der, em bıçın kuderê? Qe nebe, hınek erd bıfroşe me; em bajon û denê xwe bıdın."

Mir guh ne da gotinên wan. Got: "Jı we ra şeş meh mihlet. Piştî şeş mehi kesi lı gund ne bınim!"

Şeş meh qediya. Dı vê mabeynê da qasi bist malan barkırın çûn. Yê dın dıgotın, dıbe mir tê rahmê... Lê Mir hat û got: "Zû ji erdê mın derkevın, yan ji ez we bı zorê derdixınım."

Hın kesan berê wi dan. Bı navê Mısto gundiyekek hebû, Wi got: "Lao gundino, dermekevın heke em yekbın ew nıkare me derxine" Gundiyan got:

- Erdê wi ye. Ku bıxwaze me derdixine.

Mısto got:

- Çı erdê wi ye? Erdê xwedê ye. Bapirê wi bı çoyê zorê ew bı dest xıstıyê. Erdê em dajon, piştı ta me dışkê; ew dı ciyê xwe da rûdınê, destê xwe nade sar û germê. Em pêktının, to ew dıxwe, ji me ra dew dımıne.. Hün bı rasti dıpırsın, erd heqê me ye.

(Dûmahik heye)

SIN'ET Û ÇAND

Xwendevanên heja,

Niha şûnda emê dî nav rûpelên Dengê KOMKAR da jî pirtûka Ordixanê Celil û Celilê Celil bî navê ZARGOTINA KURDA, parçên hûlbijarti yê poezi, stran ve çirokên Kurda pêşkeşi we bîkî.

Pirtûka Zargotina Kurda dî sala 1978 an lî Moskva hate der. Pirtûk jî dû cilda hatiye meydanê Cilda yêkemin 507 û ya dûwemin 532 rûpelin.

Hemû poezi, stran û çirokên Kurda

yên ku bî zar hatina gotin û wînda ne-bûyi dî her dû cildan da hene. Birayên hev û Kurdê Yekitiya Sovyet Ordixanê Celil û Celilê Celil ew tîştên xweşik û bî qîmet gîhandine hev û bî wî kari hizmeteki granbîha bo hemû Kurda û bo çanda wan kirine.

Efrandarê Zargotina Kurda gelê; cotkar, karkêrm. Mîrov dikare bejê ew pirtûk neynûka Kurda û a jiyana wan ê cîwakiye. Kurd dikarin dî zargotina Kurd da xwe bîbinin, jiyane gelê xwe

jî her alide dî demên dirokê da bînasin.

Ew xebata piçûk lê grîng cardin fêda sosyalizmê û qîmeta ku Yekitiya Sovyet dide zîman û çanda gelan nişan dide.

Redaksiyona Dengê KOMKAR bo wî xebatê sipasi Ordixanê Celil û Celilê Celil dîke, danisina wê pirtûkê û belavkirina gotinên dî wê pirtûkê da lî nav gel jî xwe ra wezîfê û hizmet dîzana.

Redaksiyona Dengê KOMKAR

SIYABEND Û XECÊ

Hebû qe jî xudê mestir tînebû, Ahmed û Mihemed bîrayê hev bûn. Jîna Ahmed bî zaro bû. Şeş mehê wê qediyân, Ahmed mîr. Dîvê neh meh û neh rojê wê qediyân, xudê kurek dayê navê wî danine Siyabend.

Du salê kurik qediyân, hûn xweş, diya kurik jî mîr. Înc hingê apê wî zef jî wî hîz dîkî. Jînapa wî dî pêsira xweda kîşand, go: "Ev jî mîra bû kur".

Dîvê, gundê siliva sed û pênci mal bû, go, gundiya go, em ki bîkî mîxtarê gund, ki nekine mîxtar, go kesek jî mihemed dî dîniyaê da tîneye, zilameki feqire, pîr bî reme, emê wî jî xwera bîkîne mîxtarê gund. Wî kirine mîxtar. Ew qedrê gundiya pîr zane, gundi jî qedrê wî zanin.

Siyabend kureki zef delal bû, lê emrê xudê da serê wî guri bû û navê wî danin Guri.

Dîbê, emrê Guri bû donzde sali, Guri û zaroka dîçine bêndera û jî xwera dîleyizin. Guri her şîqamekê lî zaroka dîde, sawa xwe xîstîye ser zarokê gund. Çîqas zarok çev pê Guri dîkevin dîtersin û jî tîrsa wî dilerizin. Guri gote wanaka: "Geli zaroka!" Go: "Ha". Go: "Apê mîn Mihemed, mîxtarê bavê weye, ez jî mîxtarê weme. Ji iro pêva, em çîqê derê ne çolê, yek jî we destwala neyê, jî hêka, jî mîrîşka ûnê bînin. Emê lî çolê bîpîjînin, bîxun, kêfa xwe bîkî, dîniya çawa çûye bila usa here". Zarok jê tîrsiyân, ne hêk bî gundiya ya hîştin, ne mîrîşk. Diya wan, bavê wan bî wanva hîsiyan, ku ev hêk û ev mîrîşk bî kurve dîçin, dîgîjine kê.

Rojekê jî rojê xudê, gundi tev çûne oda apê wî û giliyê Guri lî ba apê Guri kirin. Go: "Ya kîya, ha dî destê te û kurê teda idare nabe. Eger ûn ha bîkî, emê te jî mîxtari derînin. Tu mîxtarê meyi, derd û bela em tev didine te, ija çî heqê bîraziyê te heye, ko ha lî serê zarokê me dîke, ne hêk meva hîştîye, ne mîrîşk meva hîştîye. Tu wî jî gund dertîni, derîne, ku tu derneyîni, emê vêga te jî mîxtariyê derînin". Dîbê sapê Guri dîbê: "Welle, ez bî mesala Guri ne hesiyame, eger, bîra, Guri ko ha be, welle, Guri hex pêva lî mala mîn nan û av nexar. Êze Guri jî xêni derînim".

Êvarê gote Guri, go: "Lao, şîqamek jî lî Guri da, go, destê mîn naçê, ez te bîkujîm, be ez gundeki bî te nadîm. Tu dî mala mîda hev pêva nan û av naxui, jî xêniyê mîn derê". Guri dev jî xêni berda û jî xwera terkeseri derva bû, çû. Tî mîcala Guri tune. Guri çû jî xwera kevir anin, jî xwera xênikê lî ber sergoyê rêxê çê kir. Dî xênikê xweda serê xwe datine, radîzê û mîtale dîke.

(Dûmahik heye)

Stranên tarixî

SEYID XAN

Way lo axao, way lo axao, way lo axao,
way lo axao,

Way lo axao, way lo axao, way lo axao,
way lo axao,

Mirpenco, yarımşao, firaro, mehkûmo, eşqiyao,

Nava te hesine, gurçikê te polao,

Ez nîzanîm, tu demîri, tu hedîdi, tu polayi,

Te lî ber emrê cumhuriyata osmanli
neheliyao, tucar neheliyao,

Dîvêjin, Seyid Xanê kere, bavê Selhedine,
qesasê serê cendîrma û sed pênci
zapîtê tîrkao.

De şerê, axayê mîn şere,

Dengê tîvînga bavê Silhedin kete deşta Mûşê,
kete çemê Benanîxê, kete çiyayê
serhedê, bajarê Bêlicanê xîrav kîriye
Seyid Xanê kere.

Axao, sibeye. zerara taa

Axao, sibeye. zeraya tavê lî me daye,
tav hîlatê.

Girane eskerê Eli Osman Nûri Paşa,

Zeki beg, Dewrêş beg, alaya Sêrtê firka
Wanê tabûra Bitlisê, hêtirke deşta Mûşê,
pêxasê çiyayê Serhedê, eskerê Çîvaxcûrê,
mîclisa Yazîrmê, dakete deşta Mûşê, kete
çemê Bînanîxê, kete çemê Serhedê, kete
ber ava Muradê, lî pey bavê Silhedin digere
lî taqîbatê.

Seyid Xan bî sê denga gazi dîke lî Elicanê

Gerdengaz, lî Tofîq, lî Silhedin, devêje:

"Bav û birayê mîn bûno, mêr bîm, mêri çê
bîm, iro roja mêraye, ezê temîneke lî we
bîkîm, temîna apê xwe meşkênîm, esker
mekujîm, êtîmîm, xerîbîm, zarûê xelkêne, bîm
emîrîm, gunene, bîkujîm zapîtê qumandarê
cumhuriyatê eduê dînim, çarpa kûçkê
cendîrmê vê Xelatê".

(Dûmahik heye)

KAMPANYA:

**KÜRT ÇOCUKLARINA ANA DİLDE DERS !
RADYO VE TV'DE KÜRTÇE YAYIN !
ANA DİLDE SOSYAL DANIŞMANLIK !
KÜRT İSİMLERİNİN TANINMASI !**

KOMKAR, bu yılki NEWROZ eylemlerini FAC'de yaşayan Kürdistan'lı işçi ve ailelerinin kültürel istemlerine yönelik olarak başlattığı bir kampanya ile bütünleşti. Şubat ayı başlarında konuya ilişkin Türkçe ve Almanca dillerinde bildiriler, Türkiye'de Kürt dili ve kültürü üzerindeki yasakları belgeliyen dökümantasyonları yayınladı. Yabancıların ana dillerinde yayın yapan WDR radyosu yönetimine gönderilmek üzere hazırlanan ve Kürtçe yayının yapılmasını içeren 25.000 adet postkartı bastırılıp imzaya açıldı.

WDR yönetimine bir yazı ile Kürtçe yayın yapılması için müracaat'ta bulunan KOMKAR, ayrıca bu ve diğer istemlerin gerçekleşmesi için Federal Almanya Cumhurbaşkanı, Başbakan'a, Eyalet Hükümeti Başkanlarına, Yabancılar sorumlusu Liselotte Funke'ye gönderdiği mektuplarda, onları konuya ilişkin tavır almaya çağırıyor.

Bunun yanı sıra FAC'deki siyasi partilere, sendika ve kiliselere, gençlik ve kadın örgütlerine, milletvekillerine, yabancı kuruluş ve inisiyatiflere, basına, tanınmış yazar, sanatçı, hukukçu ve bilim adamlarına gönderdiği çağrı-

la, Kürtlerin haklı istemlerini desteklemelerini istedi.

KOMKAR'ın başlatmış olduğu kampanyanın istemleri burada yaşayan ve çalışan tüm Kürtlerin ortak istemleridir. Diğer uluslara mensup işçi azınlıkları için hak olan bu istemlerin gerçekleşmesi için tüm Kürt yurtseverlerine görev düşmektedir. Bu istemlerin yaygınlaşması için harcanacak çabalar ve sağlanacak olan etkin destek, başarılı olmanın ön koşuludur.

Böylesi bir kampanyanın politik öneme sahip olduğu da açıktır. Kampanya bir yandan, tüm sömürgeci Türk yönetimlerinin Kürt halkının dili ve kültürü üzerindeki zorbalığı, bu zorbalığı daha ileri boyutlara vardiyan faşist cuntanın teşhirine yol açacak; diğer yandan, Federal Almanya hükümeti ile faşist cunta arasındaki işbirliğinin daha da açığa çıkmasına yol açacaktır.

O halde, kampanyaya katıl, destekle, onu yaygınlaştır!

(Not: Postkartlarını, bildiri ve diğer belgeleri KOMKAR merkez bürosundan ve KOMKAR üyesi derneklerden temin edebilirsiniz)

ÇAĞRI

Federal ve Eyalet Hükümetlerine,
Federal ve Eyalet Parlamentolarına ve Belediye Meclislerine,

Tüm Demokrat, ilerici örgüt ve kişilere,

Her yıl, 21 Mart günü kutlanan Kürt halkının geleneksel yeni yıl bayramı Newroz nedeni ile sizlere yönelttiğimiz bu çağrıyla, burada yaşayan ve çalışan 250.000 Kürt işçi ve ailesinin sorunlarını, istemlerini iletmek ve taleplerimizi desteklemenizi istiyoruz.

Ülkemizi aralarında bölüşen devletler, halkımıza karşı ulusal baskı ve asimilasyon politikası güdüyor. Bunda, İran ve Irak'ın yanı sıra, NATO üyesi Türkiye başı çekiyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana Kürt dilinin resmi ve okul dili olarak yasaklanması yetmiş yirmi gibi, 1980 askeri faşist darbesinden sonra Kürtçe günlük konuşma dili olarak yasaklanmış bulunuyor. Kürt kültürü ve gelenekleri, edebiyatı, müzik ve folklorü baskı altında tutuluyor. Daha geçenlerde Ağrı'da bir mahkeme iki Kürt çocuğunun Kürtçe olan ön isimlerini iptal etti, onlara Türkçe isim taktı.

Federal Almanya'daki Kürt göçmenleri bu baskıdan, değişik biçimlerde de olsa paylarını almaktalar. Federal Almanya'daki Türkiyelilerin 250.000 kadarını Kürtler oluşturuyor. Federal hükümet ve makamlar genel olarak, onların varlığını yok sayıyor, kültürel ve sosyal ihtiyaçlarını gözardı ediyorlar. Burada yaşayan Kürt azınlığı herkes gibi vergi ödeme ve benzeri ödevleri yerine getirdiği halde, ana dilde ders, Radyo ve TV'de yayın ve sosyal danışmanlık gibi haklardan yoksunlar. KOMKAR ve

KKDK'nın geçtiğimiz yıllarda radyo ve TV'de Kürtçe yayın için WDR'e verdikleri 10.000 imzalı başvuru dilekçesi, mali olanakların kısıtlı olduğu, Kürtçenin değişik lehçelerden oluştuğu gibi havadan gerekçelerle geri çevrilmişti. Resmi Türk çevrelerinden gelen baskının da bu işte rol oynadığını, Türk temsilciliklerinin sık sık Kürtler ve Kürtlerin kültürel eylemlerine ilişkin radyo ve TV'yayınlarını engelleme girişimleri açıkça gösteriyor. Alman Nüfus Daireleri de (Standesamt) Türk konsolosluklarının hazırladığı isim listelerine bağlı kalıp, Kürt isimlerini redetmekle, Türk milliyetçiliğinin çıkarlarına alet olmaktadır.

Federal Almanya'daki Kürt işçi ve aileleri sadece insancıl olmıyan yabancılar politikasından, işsizlikten sosyal kısıtlamalardan etkilenmekle kalmıyor, ayrıca kendine özgü bir ulusal baskı altındalar.

KOMKAR ve diğer Kürt örgütleri kendi sınırlı olanaklarıyla Kürt işçilerinin kültürel ve sosyal çıkarları için çalışıyorlar. Federal Almanya'da pek çok demokratik örgüt ve kişinin bizi desteklemesine rağmen, istemlerimiz politik sorumlular tarafından gözardı ediliyor.

Bunun için sizleri bir kez daha istemlerimize kulak vermeye çağırıyoruz.

- Kürt çocukları için ana dilde ders!
- Radyo ve TV'de Kürtçe yayın!
- Ana dilde sosyal danışmanlık!
- Kürt isimleri Nüfus daireleri tarafından tanınmalı!

KOMKAR

Mercén aboneti: 6 mehi 10 DM, salı 20 DM.

Abone şartları : 6 aylık 10 DM, yıllık 20 DM.

Hesap-No: Postscheckamt Frankfurt

Konto-Nr. 405767 - 606

Xwedi : Federasyona Komelên Karkerên
Kurdistan ı Elmanya Federal
Navnişan : 5000 KÖLN, Burgunderstr. 35 - 37
Elmanya Federal
Berpırsiyar : N. Ateş

IMPRESSUM
Herausgeber: KOMKAR -
Föderation der Arbeitervereine
aus Kurdistan in der BRD e.V.
Verantwortlicher Chefredakteur:
N. Ateş
Druck: Eigendruck